Kaip įgyvendiname BP 2030 – principai ir pokyčiai mieste

Mindaugas Pakalnis

Vilniaus miesto vyriausias architektas

mindaugas.pakalnis@vilnius.lt

Vilnius

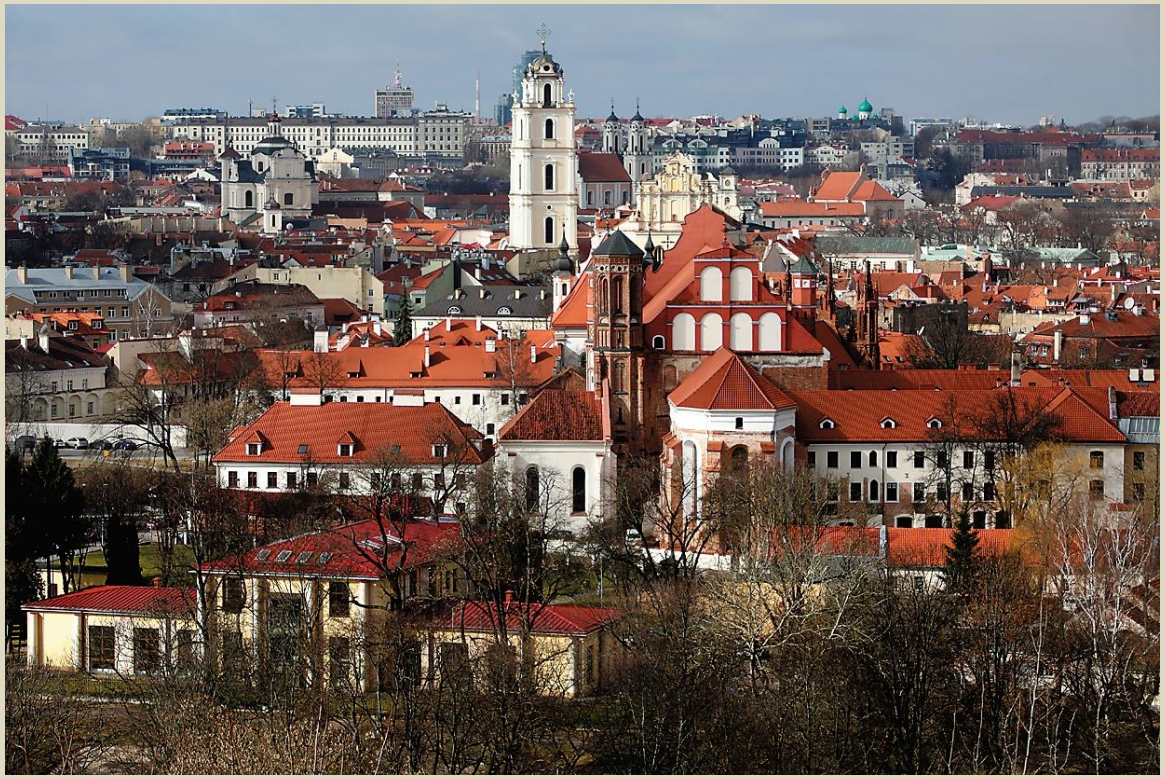

Vilnius

Vilnius

Vilnius

Vilnius

Vilnius

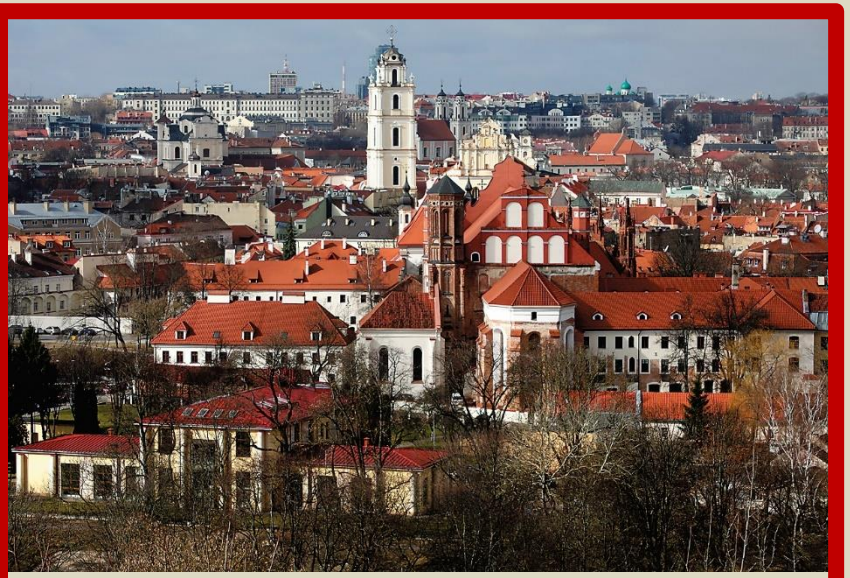

Vilnius

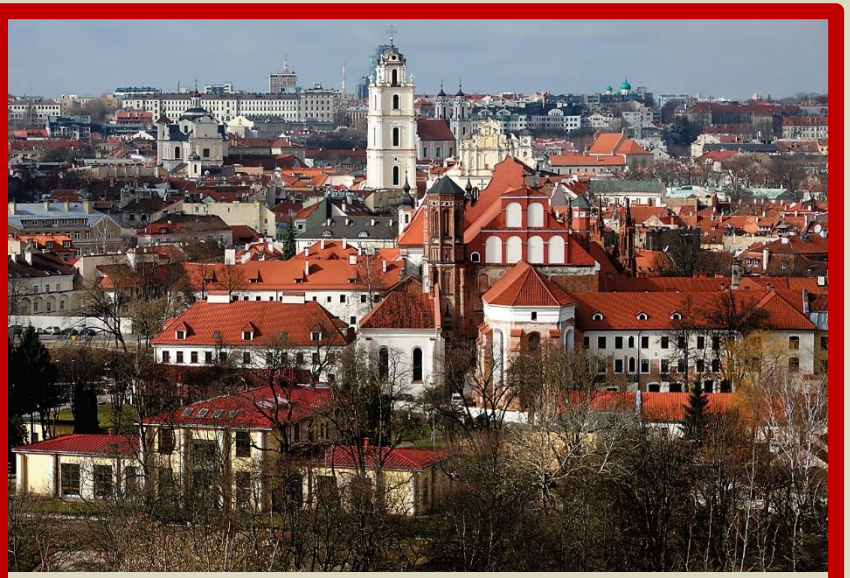

Kompaktiškas istorinis miestas:

1. Mišrios funkcijos (būstas, darbo vietos, paslaugos) kompaktiška urbanistinė struktūra;
2. Dažniausia aiškiai atskirtos viešos ir privačios erdvės:
   1. Gyvybės ir veiklų pilnos gatvės, aikštės ir skverai;
   2. Aiškiai pastatais, mažosios architektūros formomis, želdiniais atskirta tik gyventojams skirta kiemo erdvė;
3. Smulkios komercinės paslaugos ir pramogos greta, dažniausia pirmajame pastato aukšte;
4. Socialinė infrastruktūra (mokyklos, darželiai) netoliese;
5. Originalios architektūros pastatai, netipinis būstas;
6. Daugelį kasdieninio poreikio objektų galima patogiai pasiekti pėsčiomis;

7. Daugiau aktyvaus miestietiško gyvenimo, tačiau kartu ir triukšmo, taršos;
8. Mokamas automobilių stovėjimas, dažniausia nėra individulių stovėjimo vietų.

Vilnius

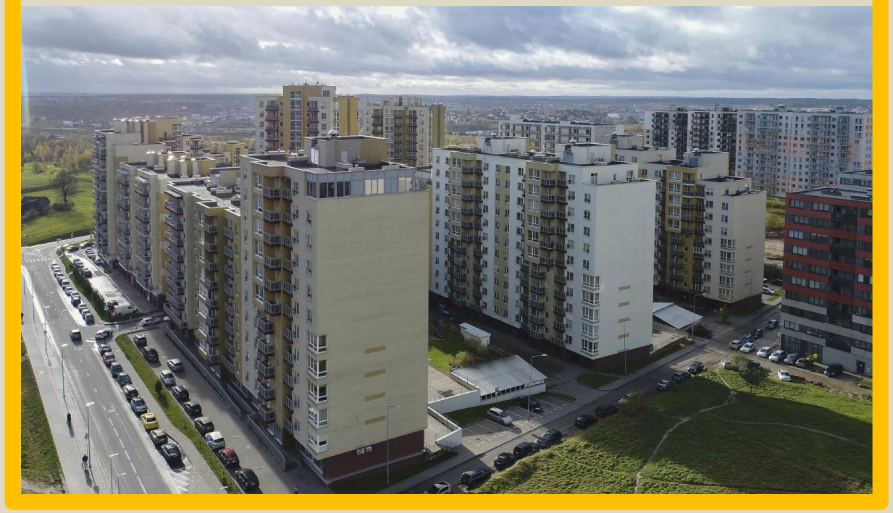

Modernistinis laisvo planavimo principais užstatytas miestas:

1. Vienos funkcijos rajonai (miegamieji, gamybiniai, komerciniai) didelis švytuoklinės migracijos poreikis;
2. Neaišku, kurios erdvės viešos, o kurios privačios
   1. Nėra aiškiai identifikuojamų viešų erdvių – aikščių, skverų;
   2. Nėra privačių, tik namo gyventojams skirtų kiemo erdvių;
3. Komercinės paslaugos ir pramogos telkiasi rajonų centruose;
4. Socialinė infrastruktūra (mokyklos, darželiai) netoliese;
5. Dažniausia tipinės architektūros pastatai, tipinis būstas;
6. Daugelį kasdieninio poreikio objektų galima patogiai pasiekti pėsčiomis ar viešuoju transportu;

7. Miegamieji rajonai - trūksta aktyvaus miestietiško gyvenimo, patalpų verslų ir paslaugų kūrimui,
8. Automobilių stovėjimo vietų trūkumas, dažniausia nėra individulių stovėjimo vietų.

Vilnius

Priemiestis (kaimas ☺):

1. Miegamieji rajonai, didelis švytuoklinės migracijos poreikis;
2. Dažniausia aiškiai atskirtos viešos ir privačios erdvės:
   1. Nėra viešų erdvių – aikščių, skverų;
   2. Kiekvieno būsto gyventojas turi privačią kiemo erdvę;
3. Komercinės paslaugos ir pramogų rajoniniuose komerciniuose centruose;
4. Dažniausia trūksta socialinės infrastruktūros;
5. Dažniausia netipinės, individualizuotos architektūros pastatai, individualizuotas būstas;
6. Daugelį kasdieninio poreikio objektų galima patogiai pasiekti individualiu automobiliu;
7. Miegamieji rajonai - trūksta aktyvaus miestietiško gyvenimo, patalpų verslų ir paslaugų kūrimui,
8. Kiekvienas individualia sprendžia savo automobilio parkavimo problemą.

Miesto urbanistinės struktūros modelis

Centrinė zona XII-XIX a.

Vidurinė zona XX a.

Periferinė zona XX-XXI a.

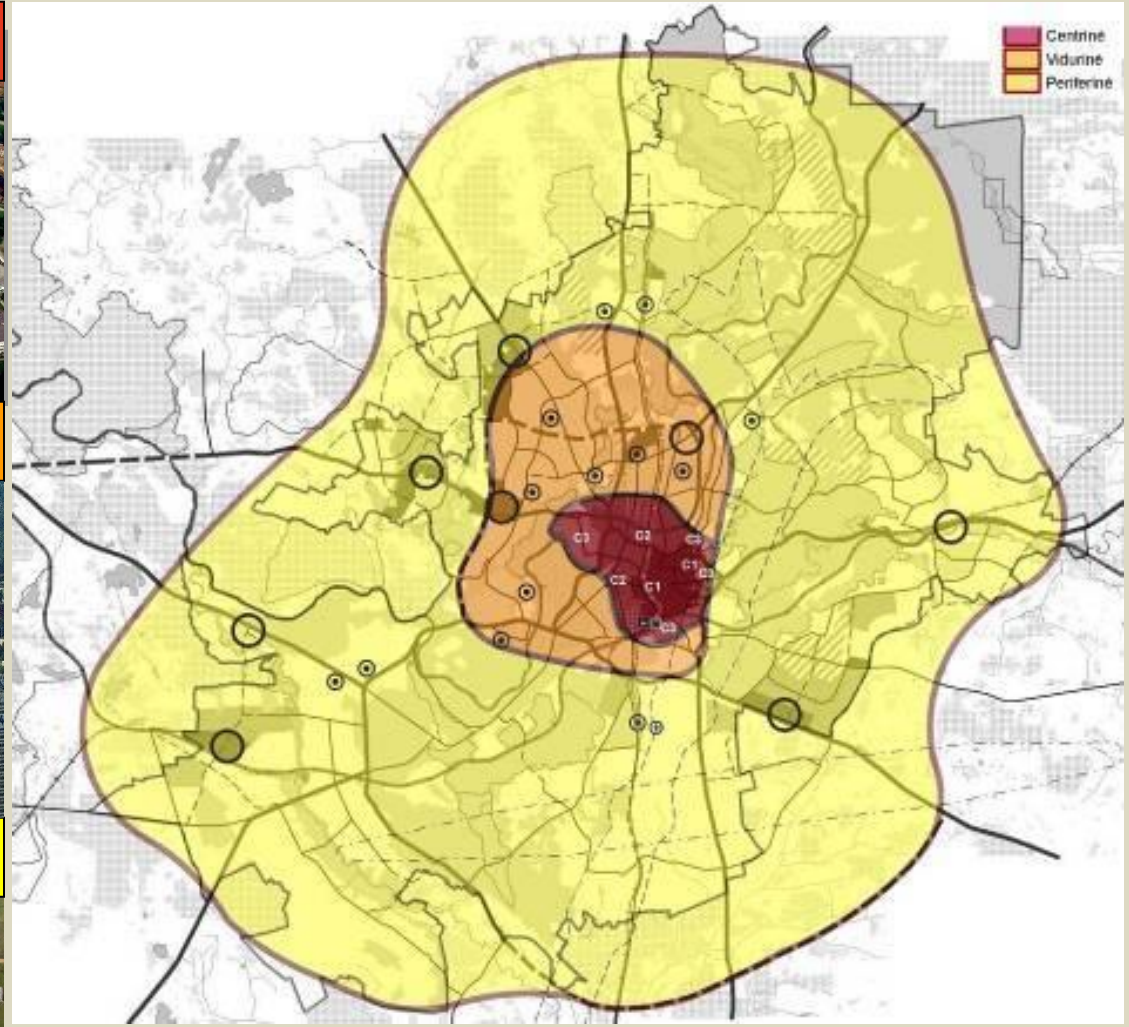

“3 SKIRTINGI MIESTAI” –

skirtingos kiekvienos zonos problemos

Vilnius

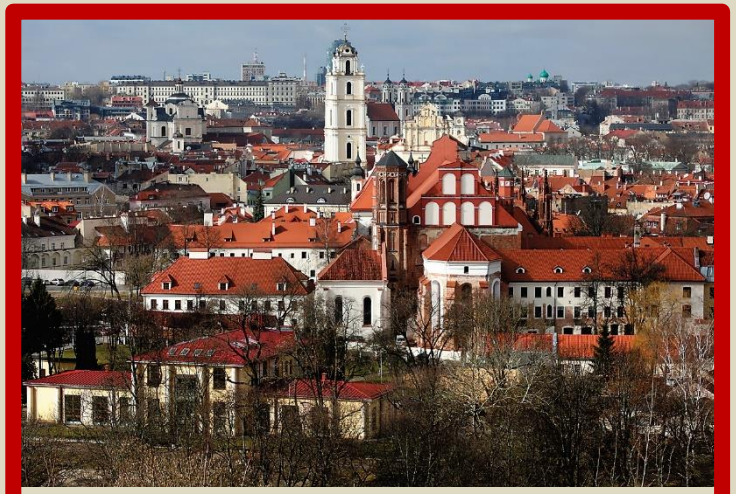

Mažėjantis miesto tankis- augantys infrastruktūros kaštai

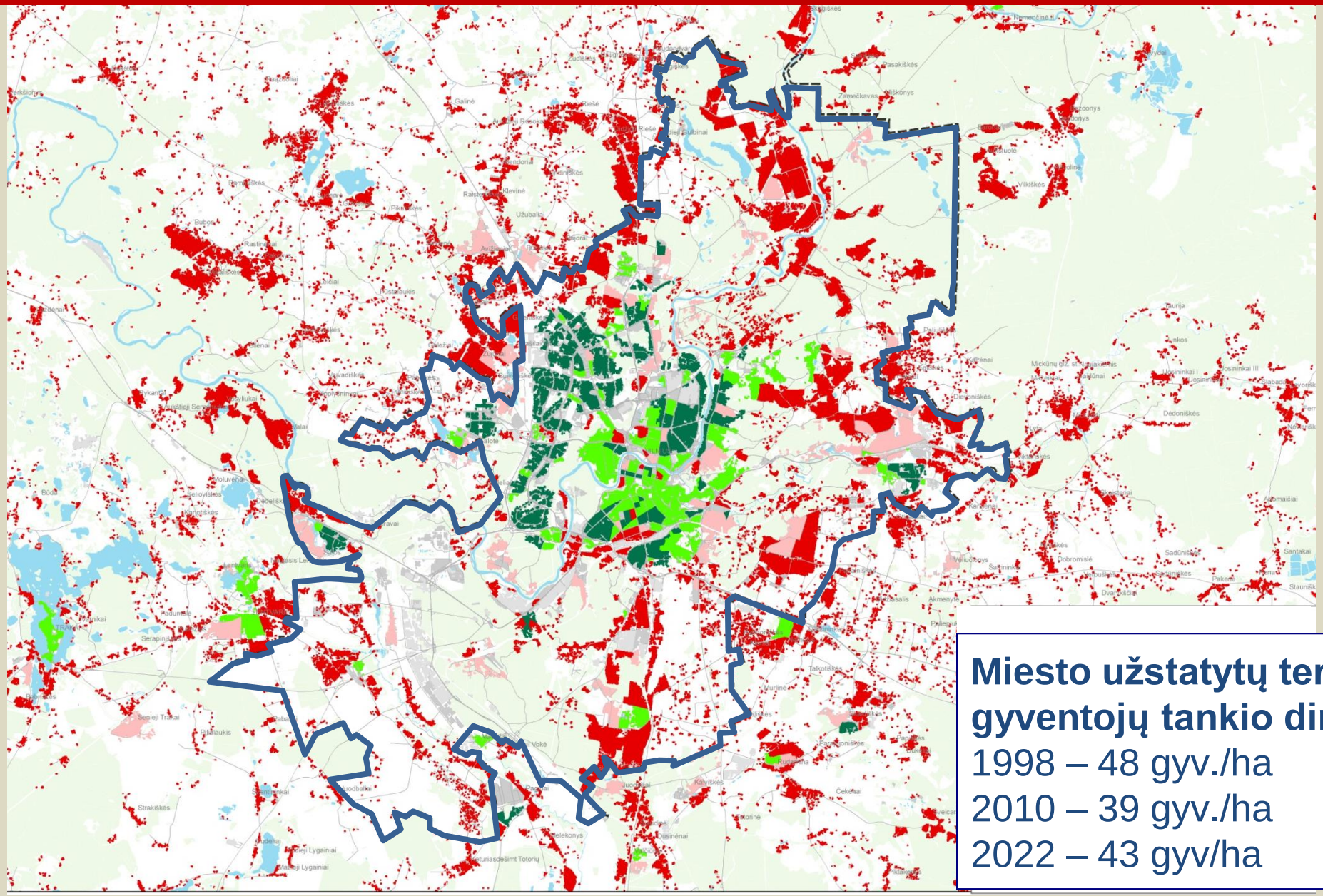

Miesto užstatytų teritorijų gyventojų tankio dimamika

1998 – 48 gyv./ha

2010 – 39 gyv./ha

2022 – 43 gyv/ha

Segregacija pagal socialinį statusą

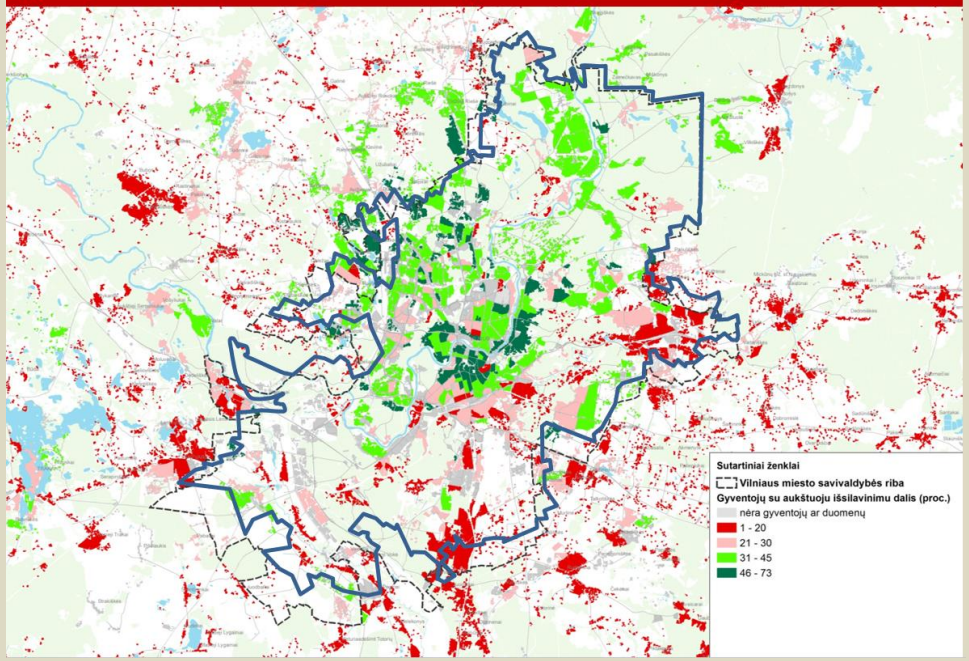

Segregacija pagal gyventojų amžių

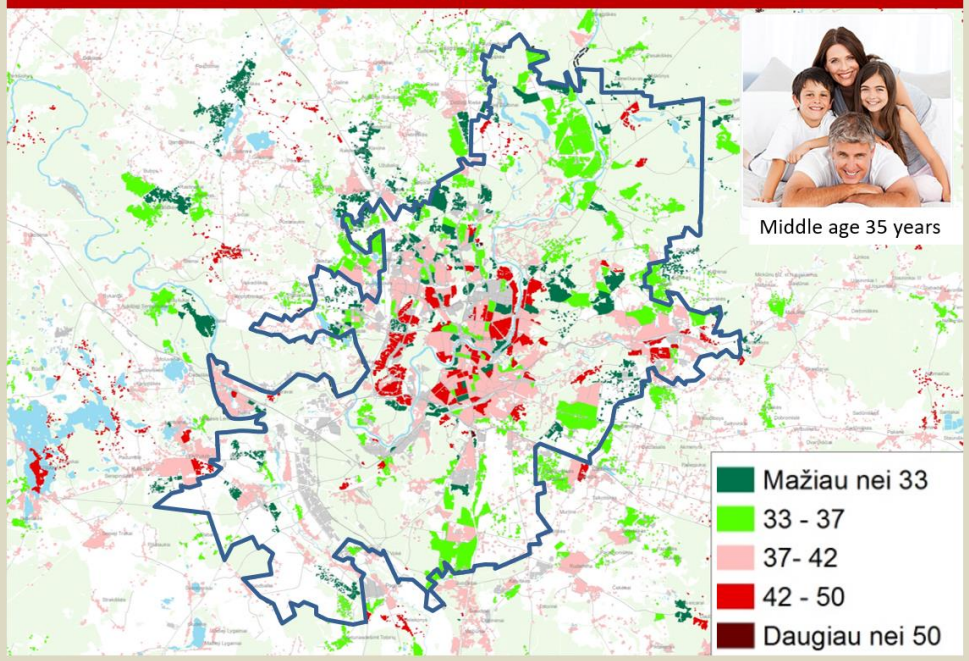

Išlaikytinių santykis su ekonomiškai aktyviais gyventojais

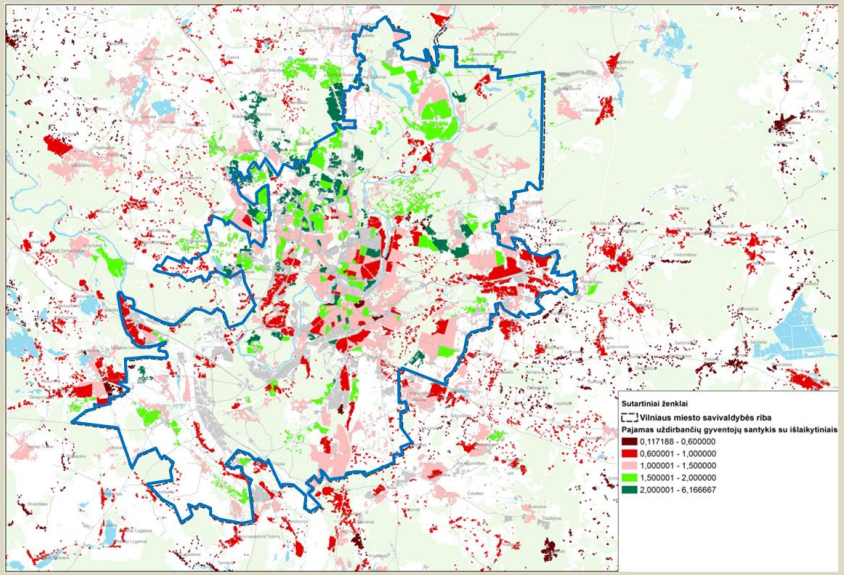

Miesto augimo potencialas

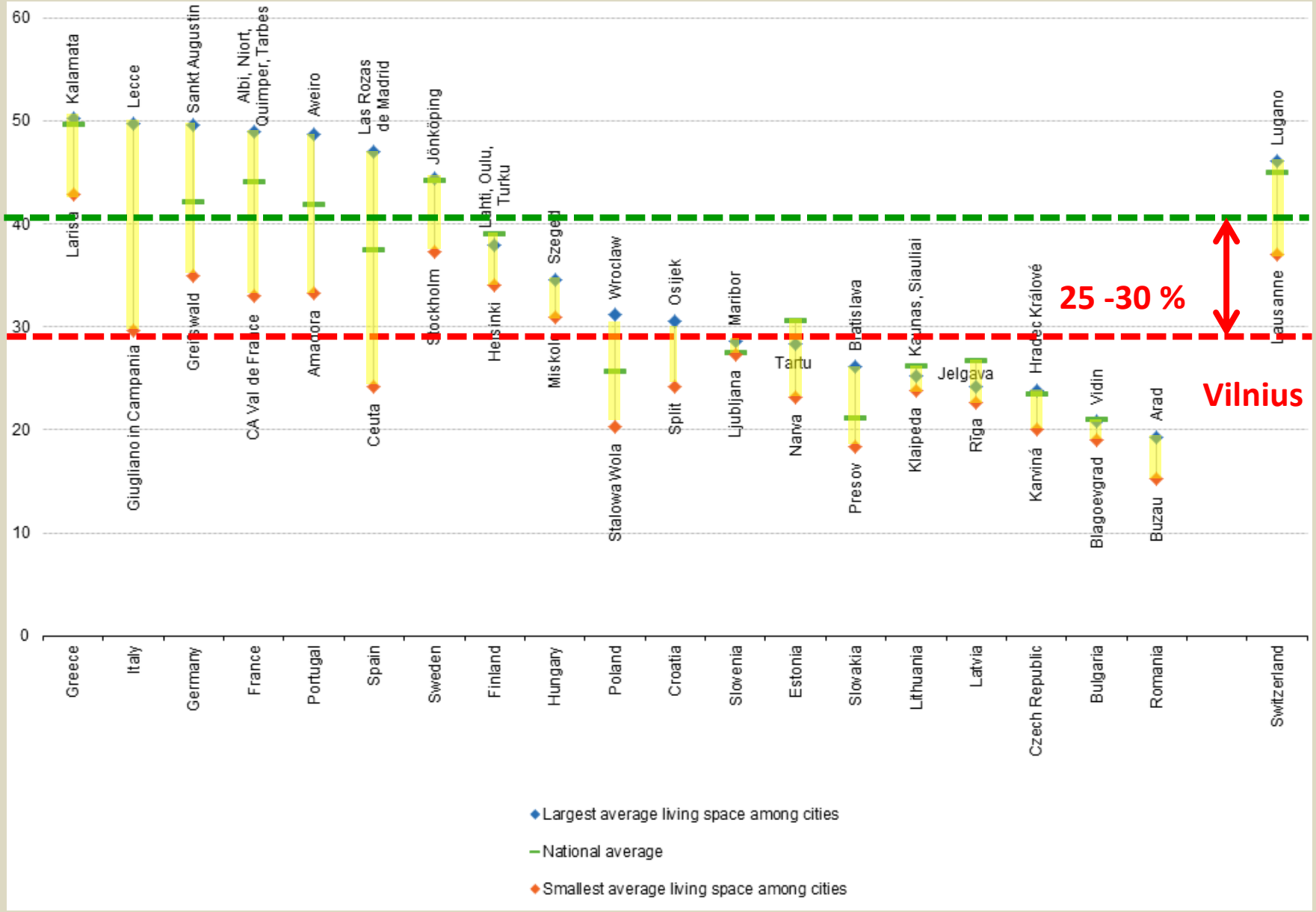

Vilniaus miesto gyventojai pagal amžiaus grupes

Registruoti Vilniaus gyventojai ir papildomi Vilniaus pirminės asmens sveikatos priežiūros įstaigose registruoti gyventojai (+77 tūkst. arba 14 proc.)
pagal amžiaus grupes, tūkst. asmenų

Kuo miestai konkuruoja ?

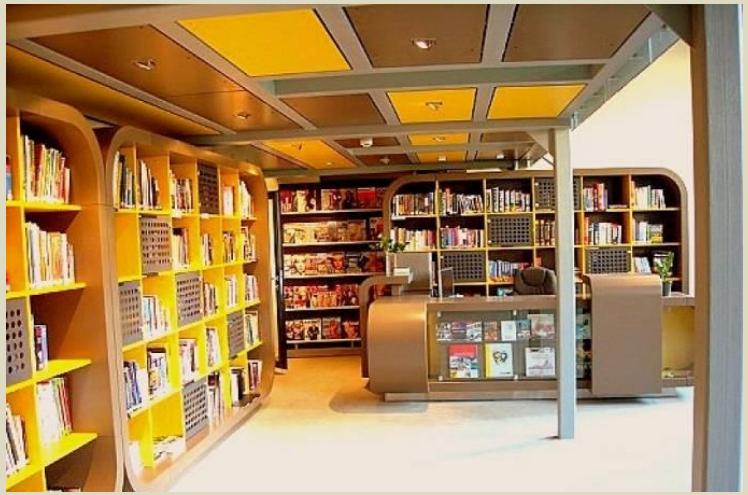

City competition belongs on public goods :

- Accessibility;
- Excellent public transport
- Very good cycling facilities
- High standard of culture
- Beautiful public realm: streets, squares and parks
- Bars and restaurants
- Clean air
- Affordable housing

Richard Blyth
Head of Policy at the Royal Town Planning Institute

Sklandus Vilnius

Švietimas

Judumas

Gyvenamieji rajonai

Pietinis Vilnius - naujas urbanistinis centras

Vilniaus BP – pagrindinis miesto plėtros dokumentas

Saugomas teritorijos savitumas ir susiklosčiusi gyvensena

Dabartinis BP – 18 funkcinių zonų mieste, naujasis BP – 3300 skirtingų funkcinių zonų

Gamtinis karkasas

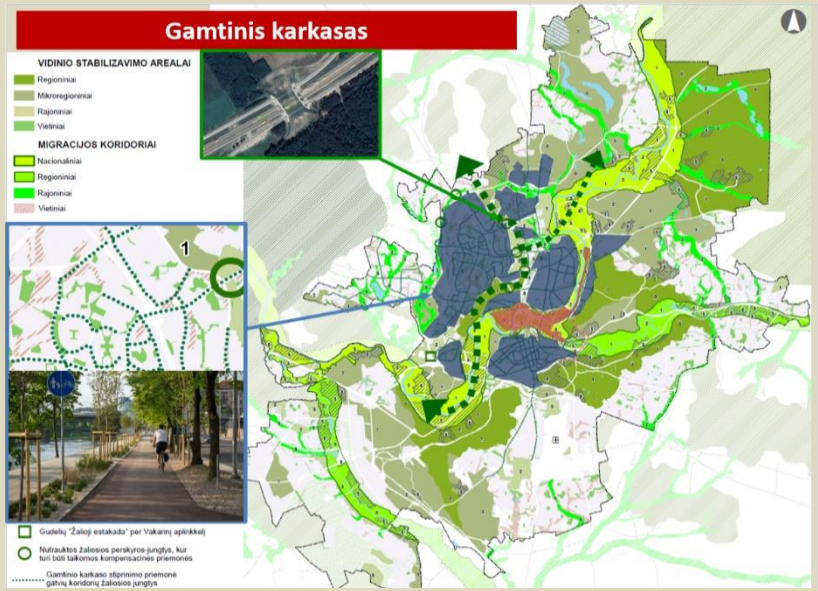

Mišrių funkcijų rajonai ir kvartalai

Daugiafunkcis žemės naudojimas

Paslaugos gyvenamuosiuose rajonuose

Būstai centre

kompaktiško miesto plėtra integruotų funkcijų koridoriuose

Daugiacentrio miesto plėtra pagal transportinių koridorių modelį

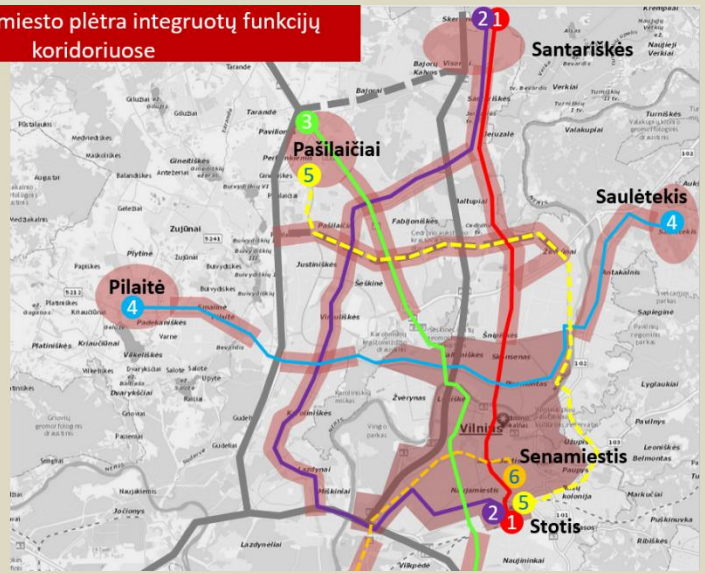

konversija

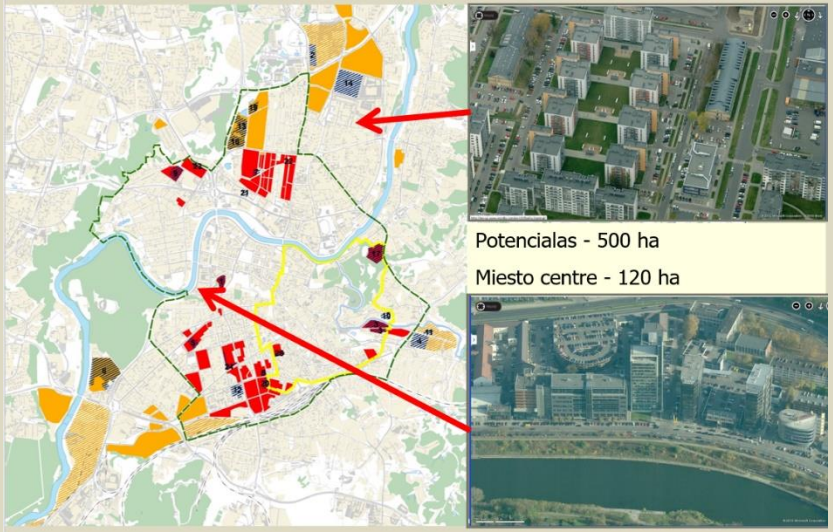

Potencialas - 500 ha

Miesto centre - 120 ha

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga

Suderinti senamiesčio SP ir miesto BP reglamentai:

- SP nustato reglamentus vertybių teritorijose
- BP nustato reglamentus senamiesčio apsaugos zonose ir konversinėse teritorijose senamiestyje

https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/miesto-pletra/vilniaus-miesto-bendrasis-planas/

Pamatiniai miesto plėtojimo principai:

Saugomas teritorijos savitumas ir susiklosčiusi gyvensena

Dabartinis BP – 18 funkcinių zonų mieste, naujasis BP – 3300 skirtingų funkcinių zonų

Pamatiniai miesto plėtojimo principai:

Mišrių funkcijų rajonai ir kvartalai

Daugiafunkcis žemės naudojimas

Paslaugos gyvenamuosiuose rajonuose

Būstai centre

Pamatiniai miesto plėtojimo principai: konversija

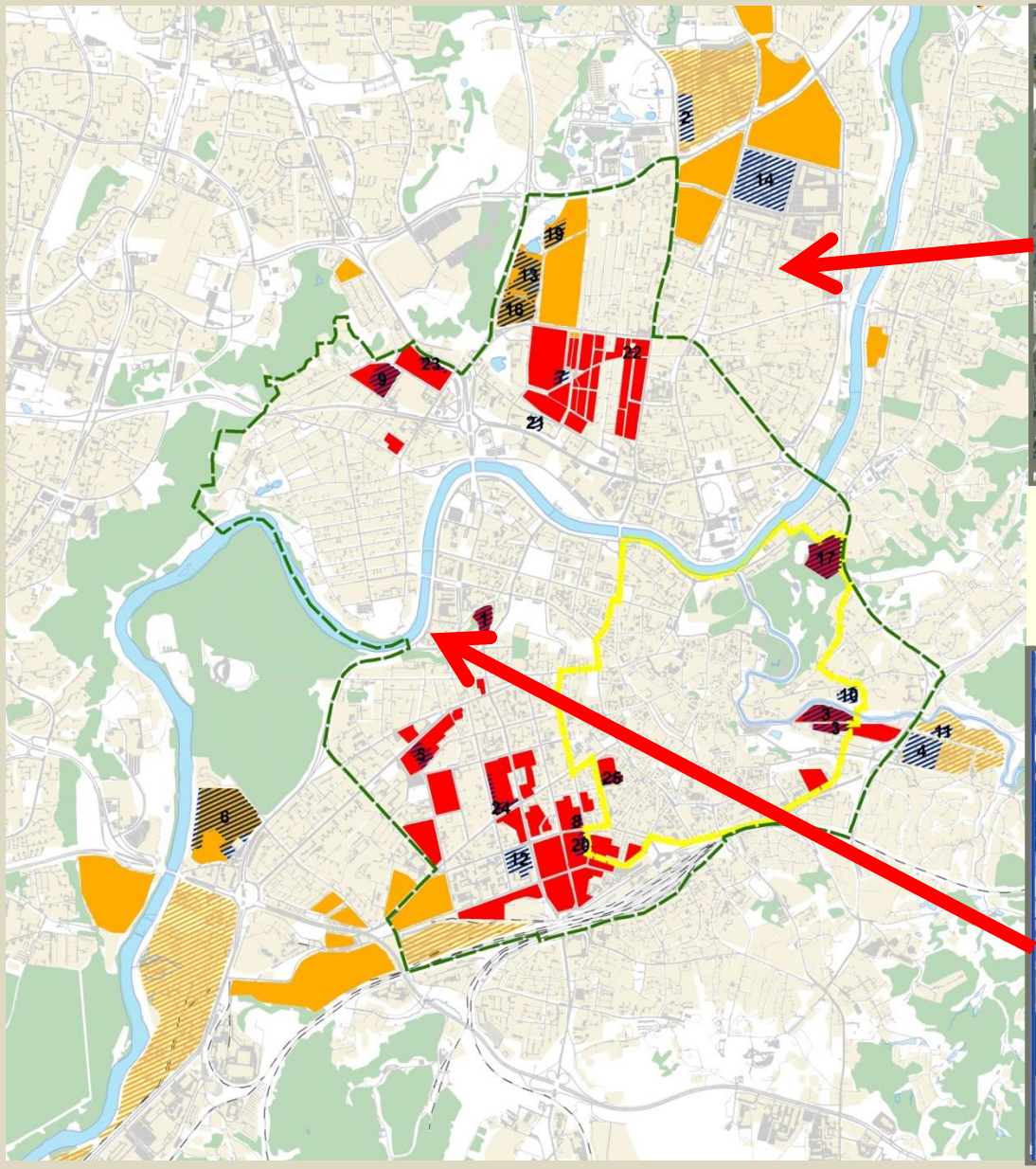

Potencialas - 500 ha

Miesto centre - 120 ha

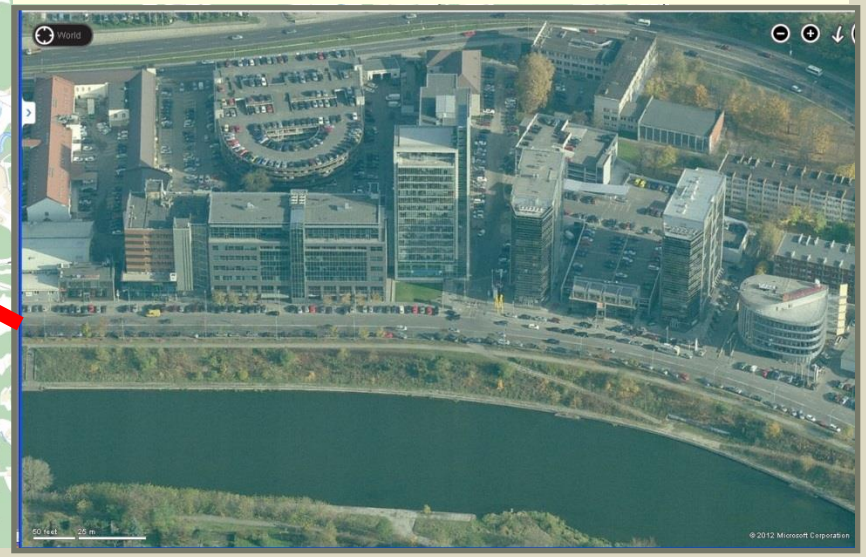

Pavykę konversijos projektai

Pavykę konversijos projektai

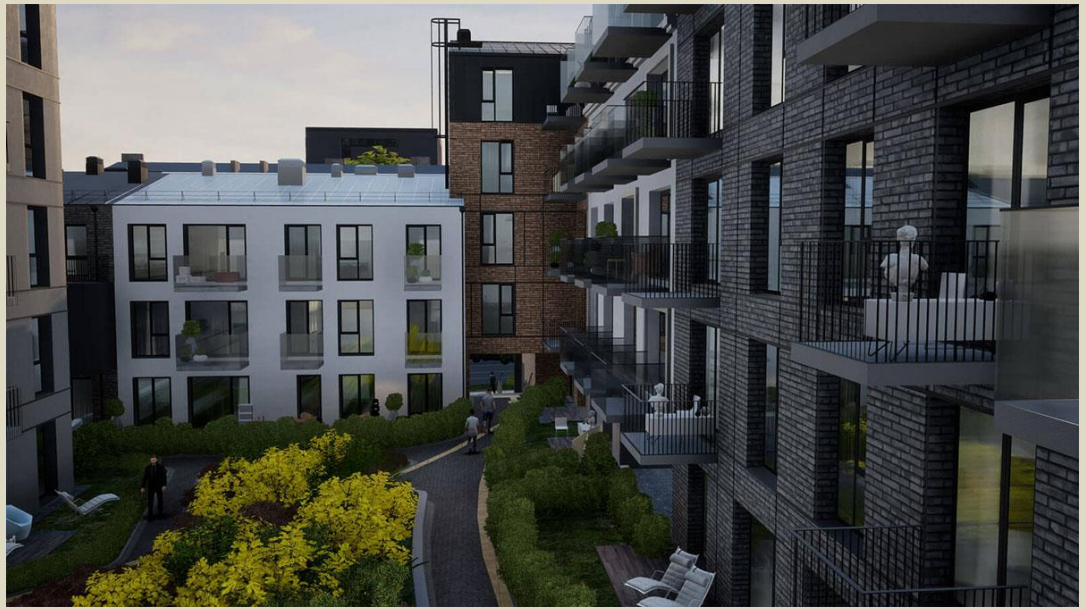

SUSISIEKIMO SISTEMA

Vystomas magistralinių gatvių tinklas

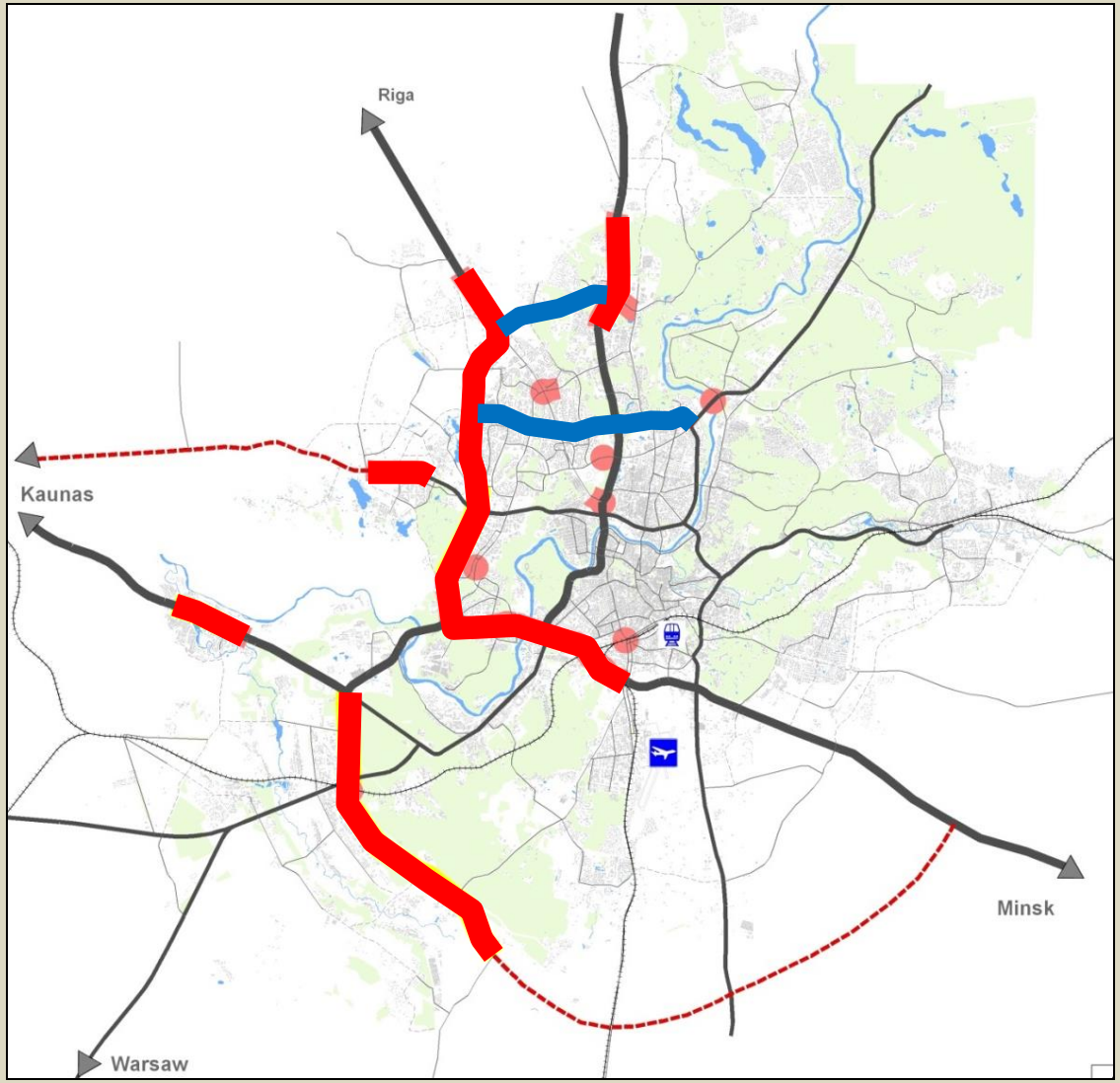

Pamatiniai miesto plėtojimo principai: auganti gyvenamosios aplinkos kokybė

VIEŠOJO TRANSPORTO PLĖTRA – greitieji autobusai ir privežantys maršrutai

Esamos viešo transporto linijos

- *Keleivinis geležinkelis*
- *Greitojo VT maršrutai*
- *VT maršrutai*
- *Planuojami VT maršrutai*
- Greitojo viešo transporto pasiekiamumas 800m
- Viešojo transporto pasiekiamumas 500m
- Planuojamų (BP) viešojo transporto linijų pasiekiamumas 500m

Pamatiniai miesto plėtojimo principai:
kompaktiško miesto plėtra integruotų funkcijų koridoriuose

Daugiacentrio miesto plėtra pagal transportinių koridorių modelį

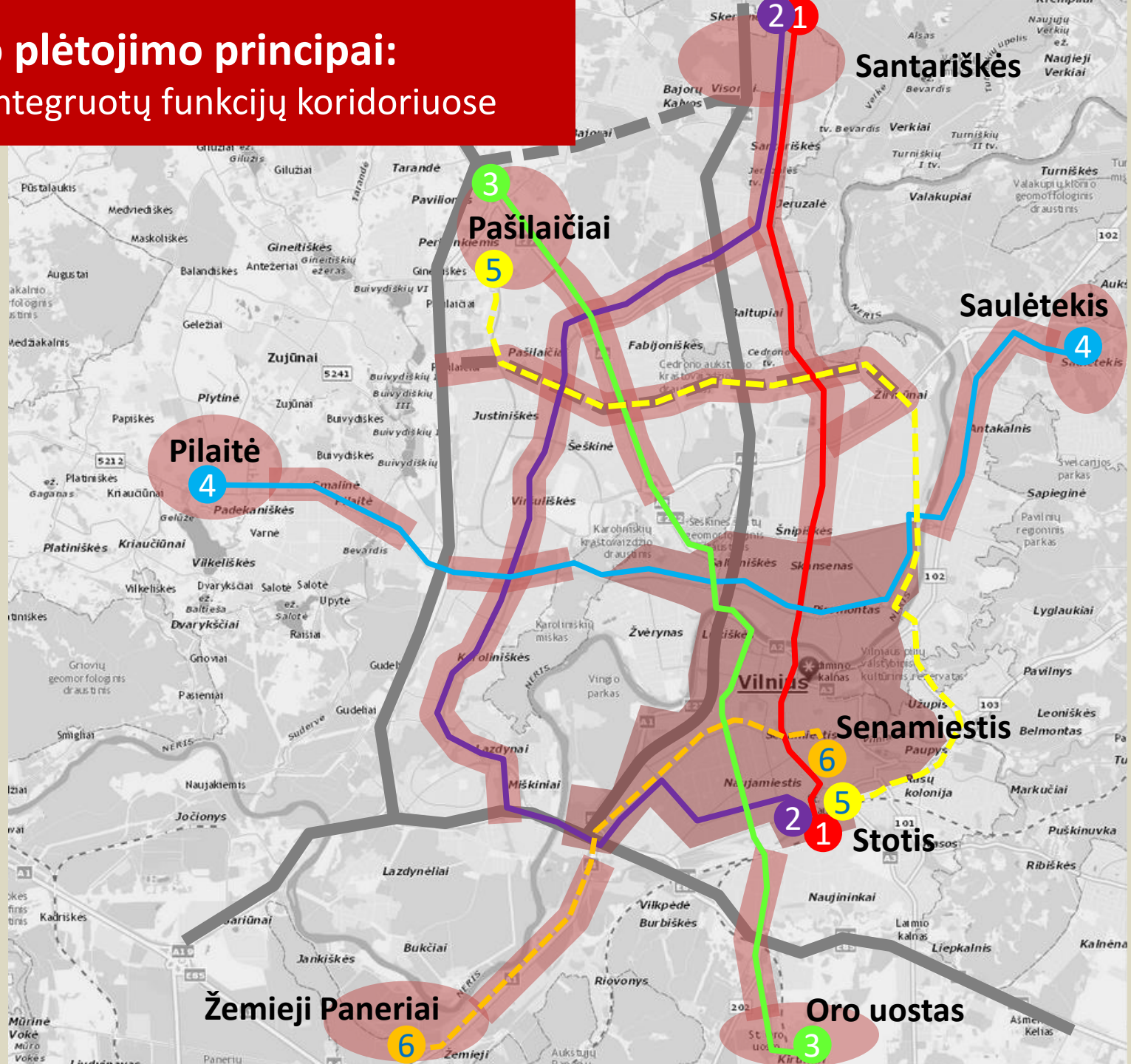

Miegamieji rajonai – MIESTAS+ programa

GERESNI NAMAI	Asmeninis būsto pagerinimas	Bendrų erdvių pagerinimas ir priežiūra	Urbanistinis perstatymas	
JAUKŪS KIEMAI	Gyventojai šeimininkai savo kieme	Klestinti žaluma	Judumo ir rekreacijos balansas	
GYVOS GATVĖS	Darni gatvė	Gyvenimas gatvėje ir šalia jos	Kvartalų vidinės gatvelės	
RAJONŲ IDENTITETAS	Žaliosios erdvės	Daugiafunkciš kumas	Traukos centrai	Susisiekimas tarp rajonų

Miegamųjų rajonų atnaujinimas

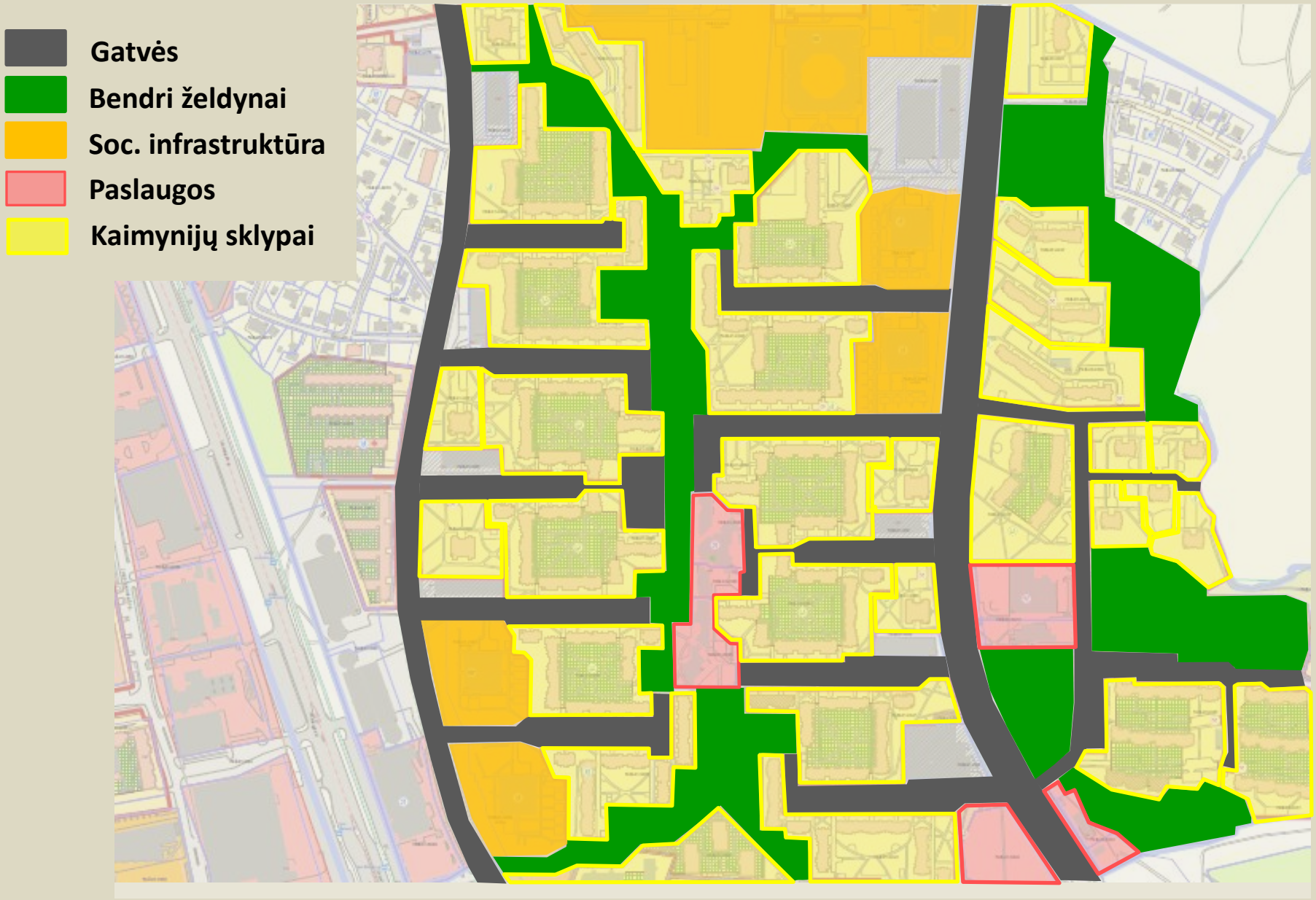

Želdynų sistemos (gamtinio karkaso) apsauga

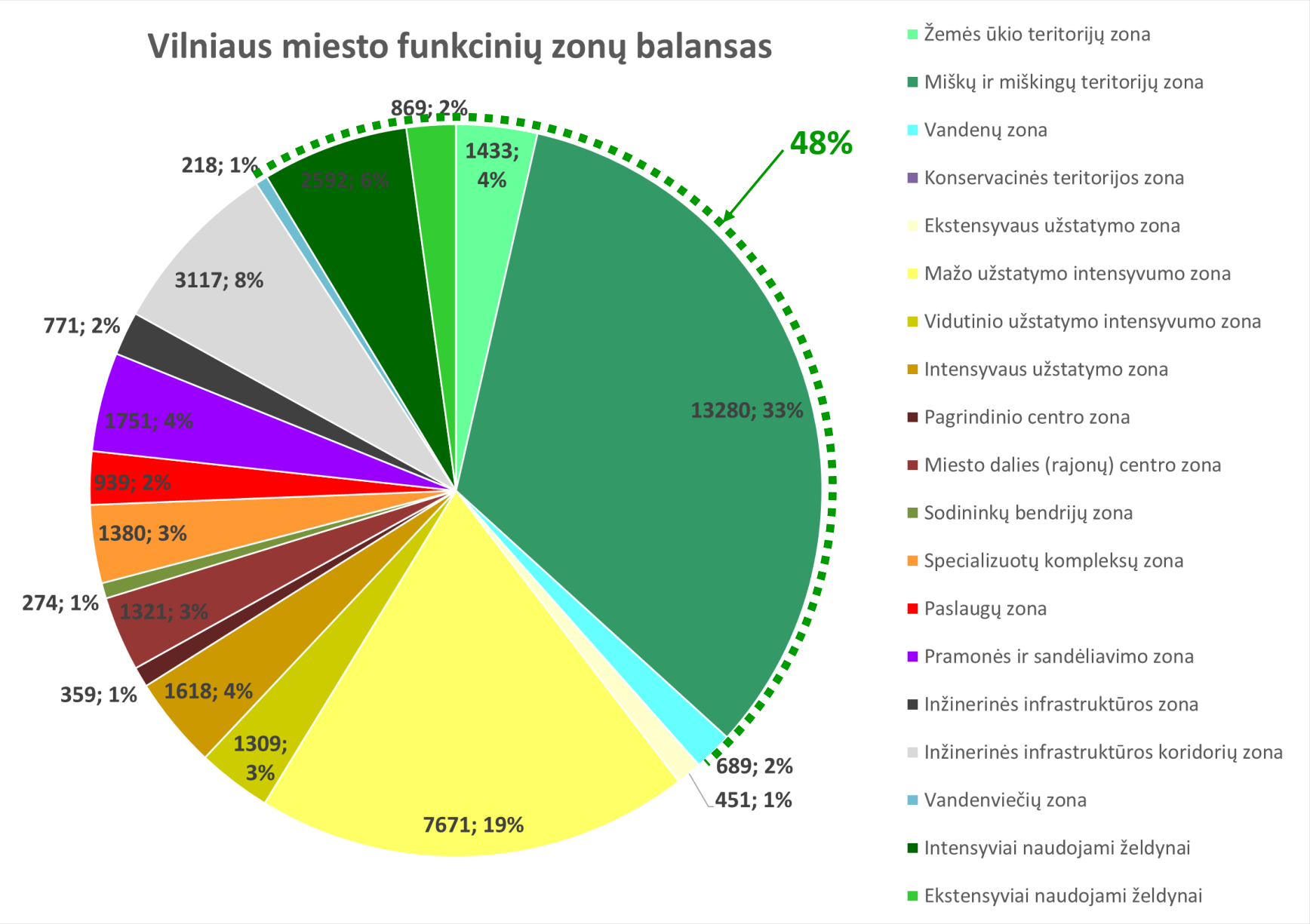

Gamtinis karkasas

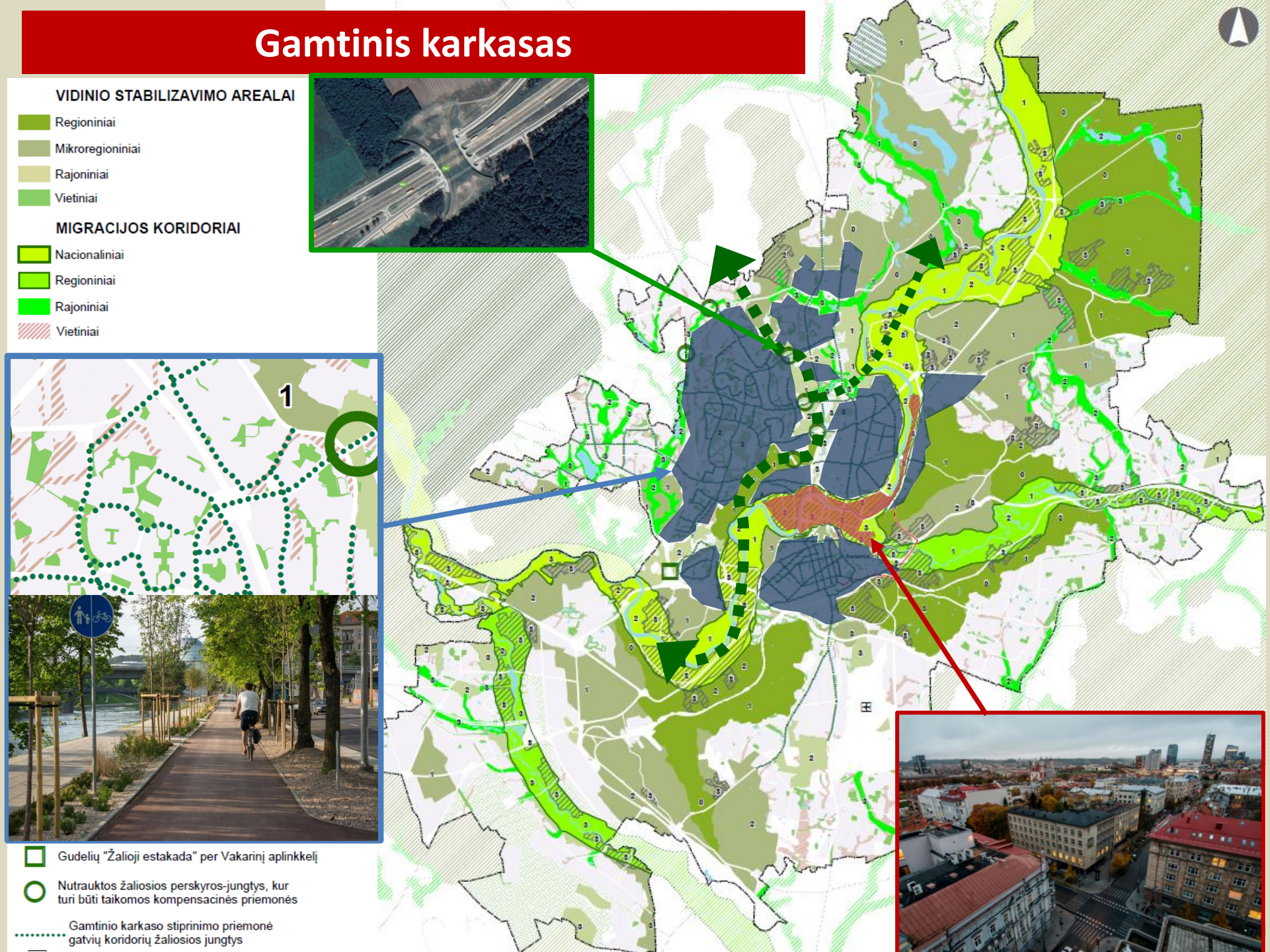

Pokyčiai gatvių erdvėse

Žaliojoje juostoje, kurioje auga veja, → sodiname medžius ir krūmus.

Miesto želdynai- BP 2030

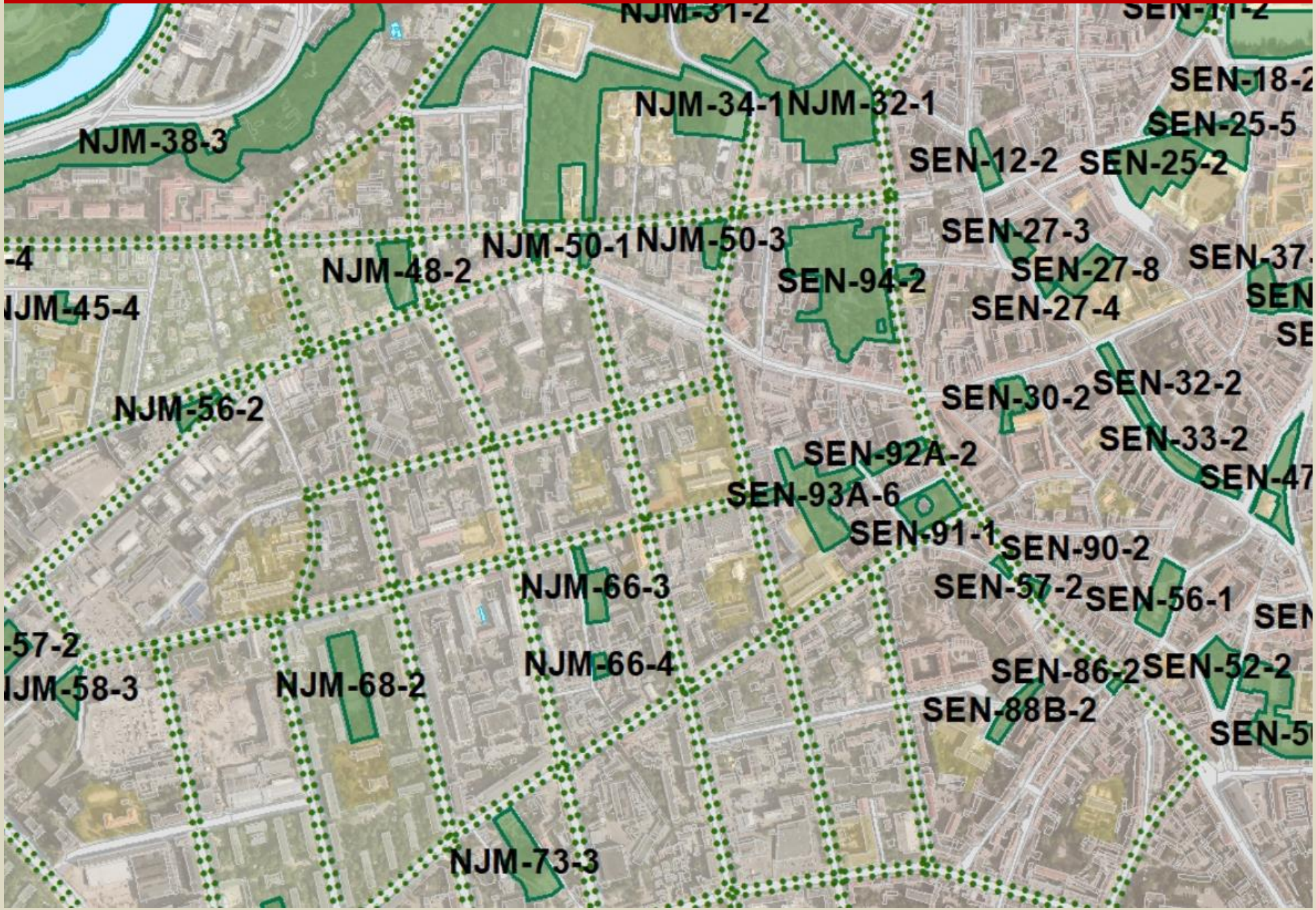

Žemės paėmimas želdynams

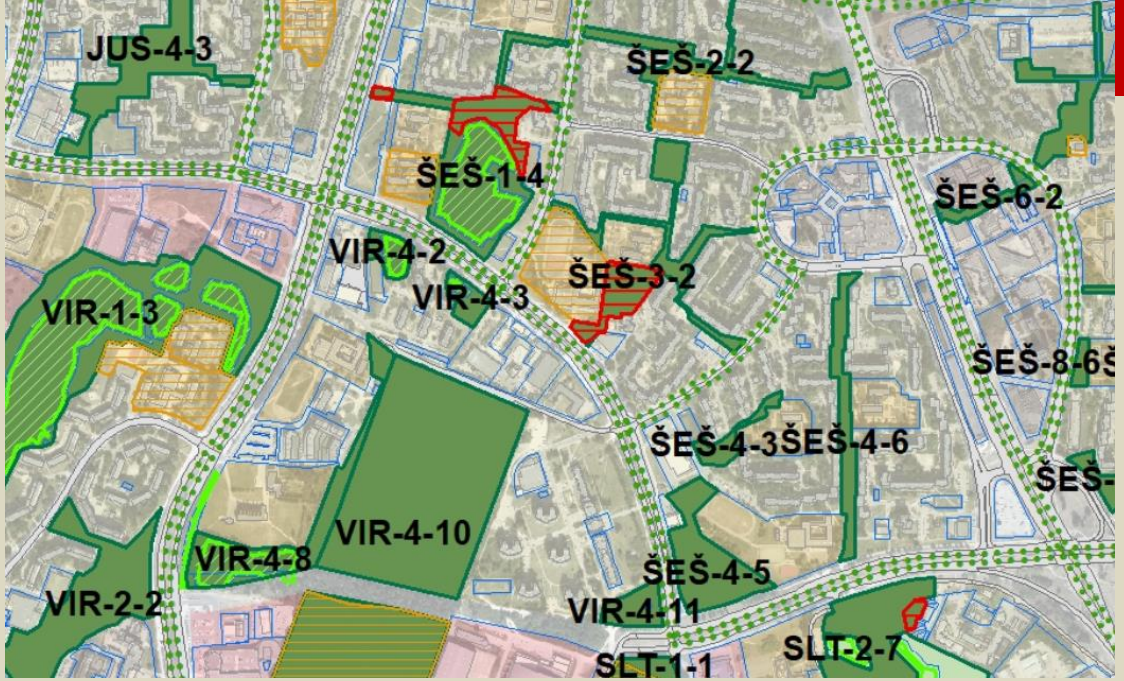

Intensyviai naudojamų želdynų teritorijos (ha) pagal nuosavybės formas

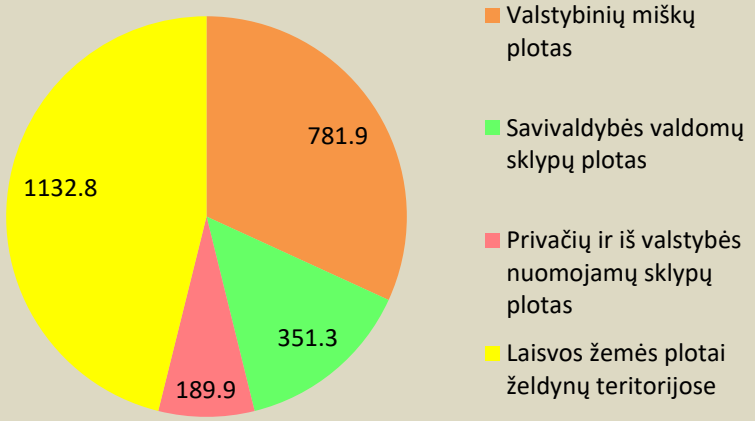

Artimosios aplinkos želdynų pasiekiamumas- BP 2030

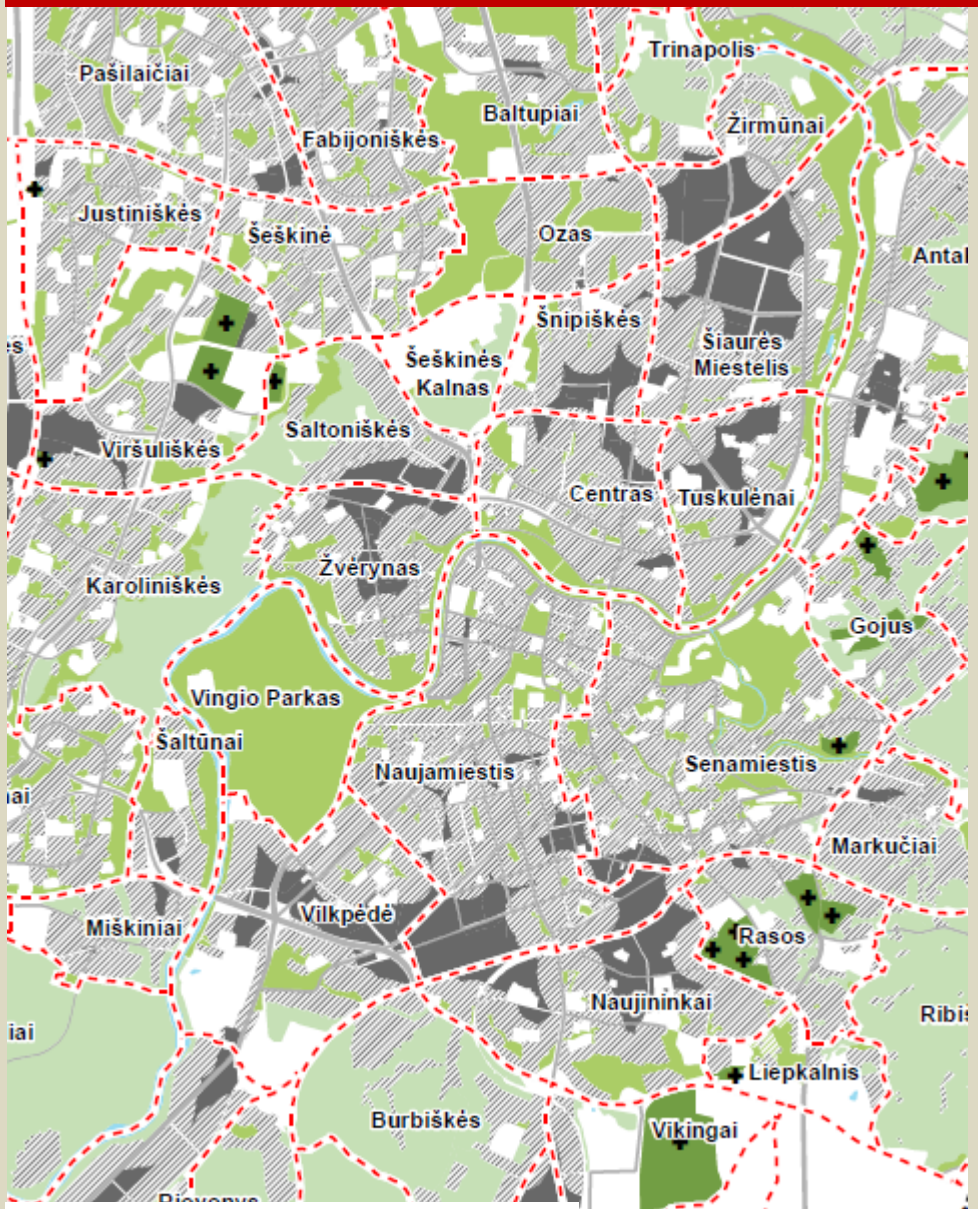

Artimosios aplinkos želdynai:
200-500m nuo būsto

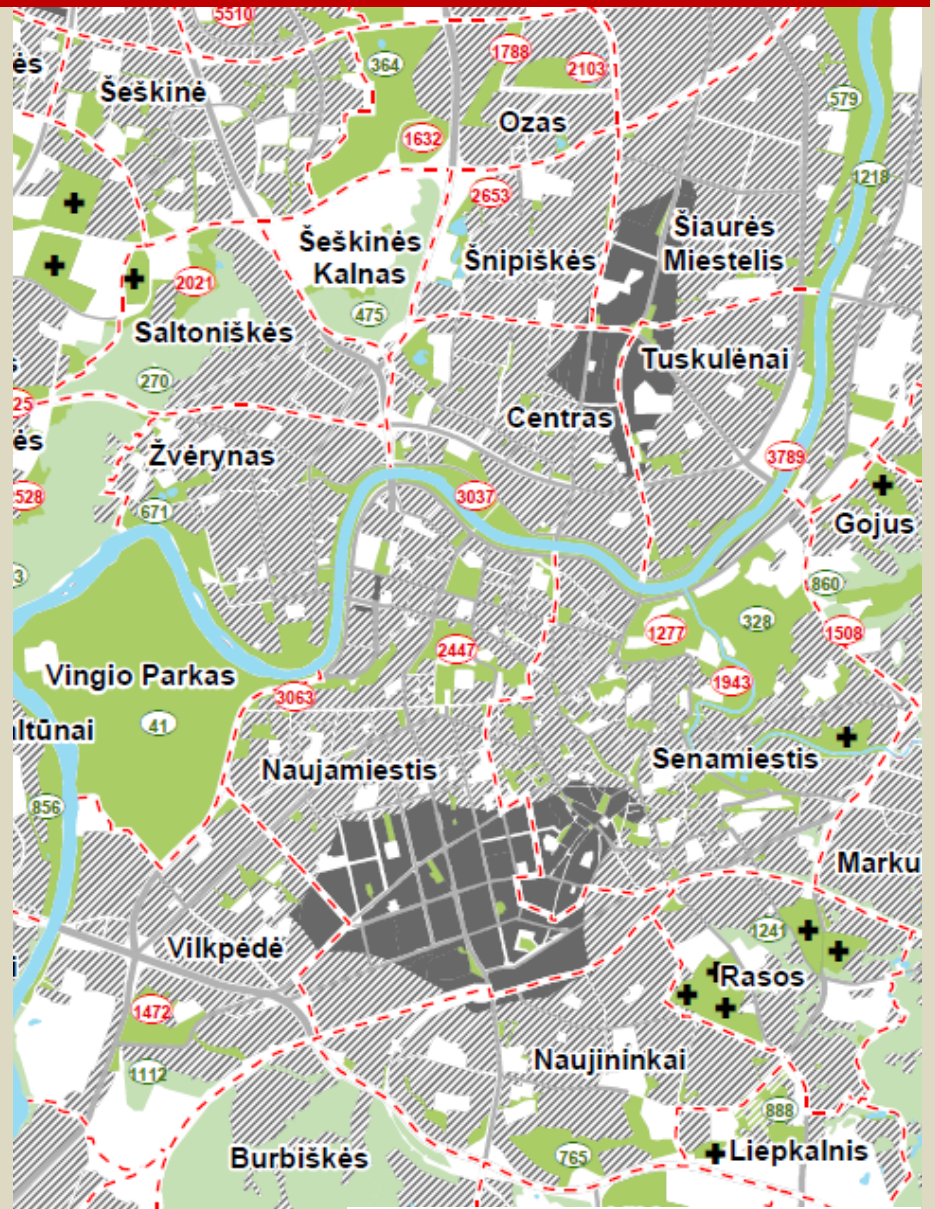

Miesto ir miško parkai:
2000m nuo būsto

Socialinė infrastruktūra : mokyklos ir darželiai

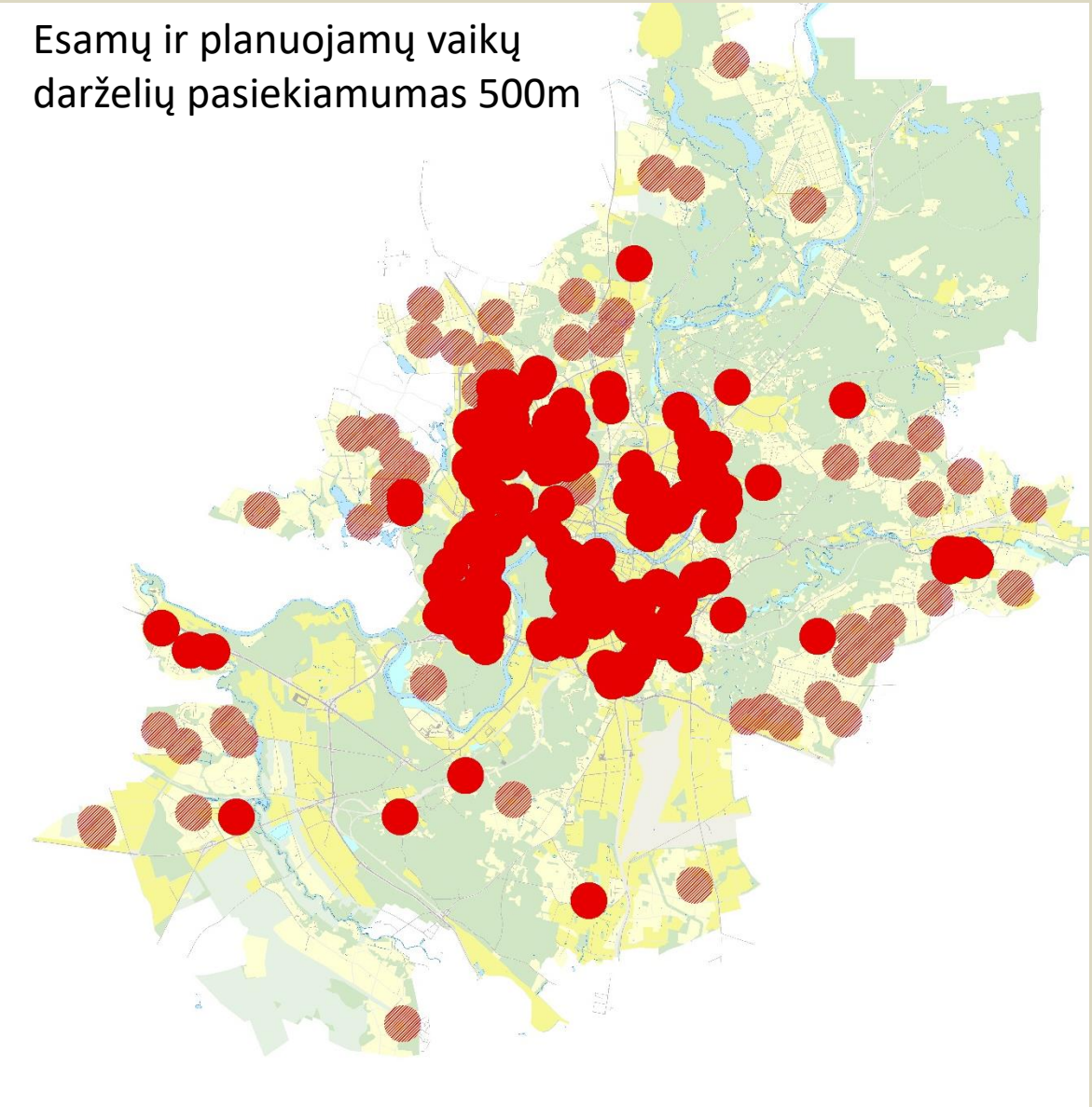

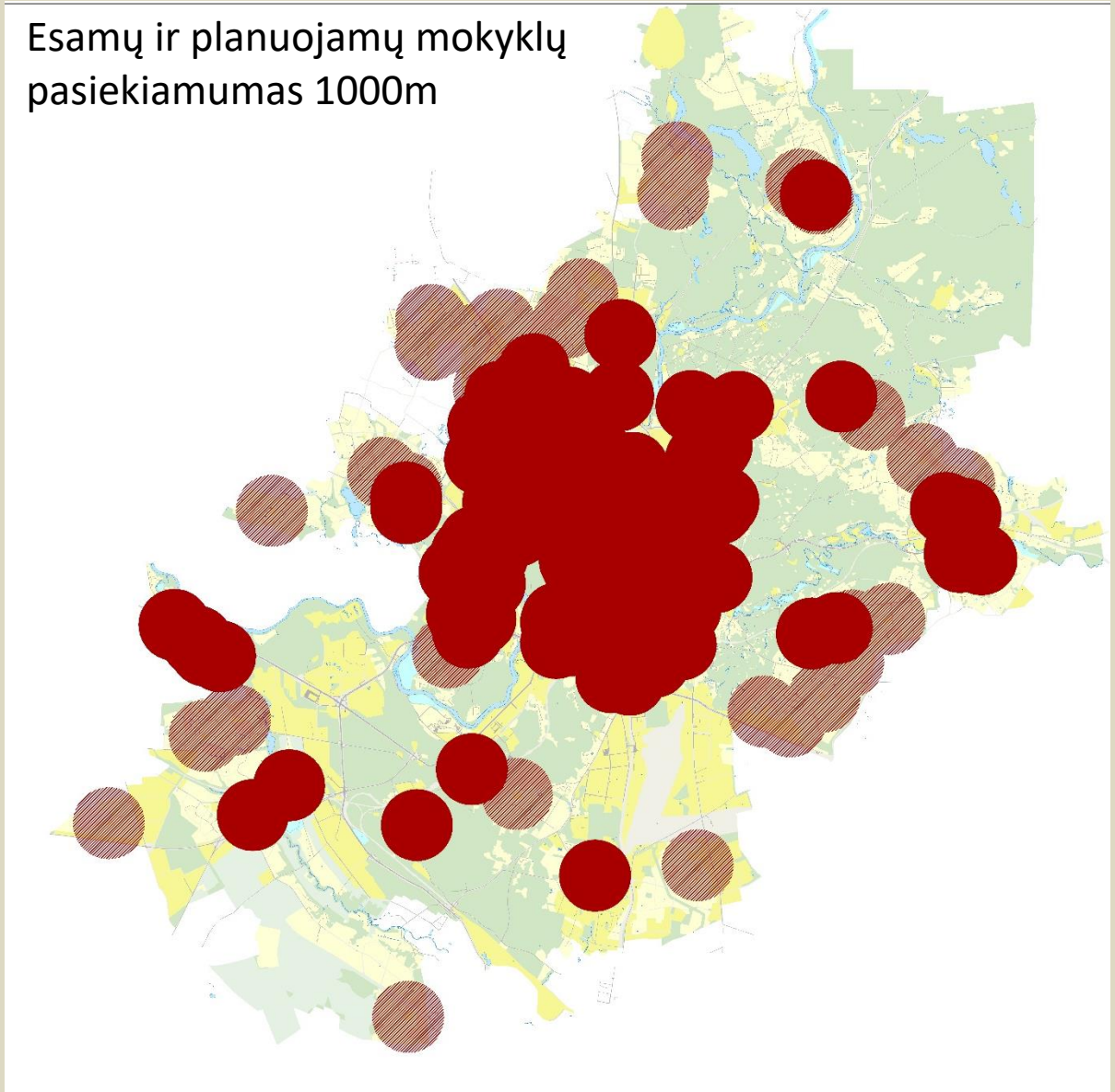

BAJORŲ MOKYKLA

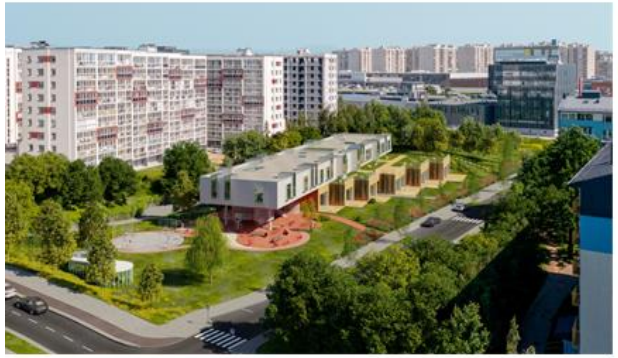

BIELIŪNŲ DARŽELIS

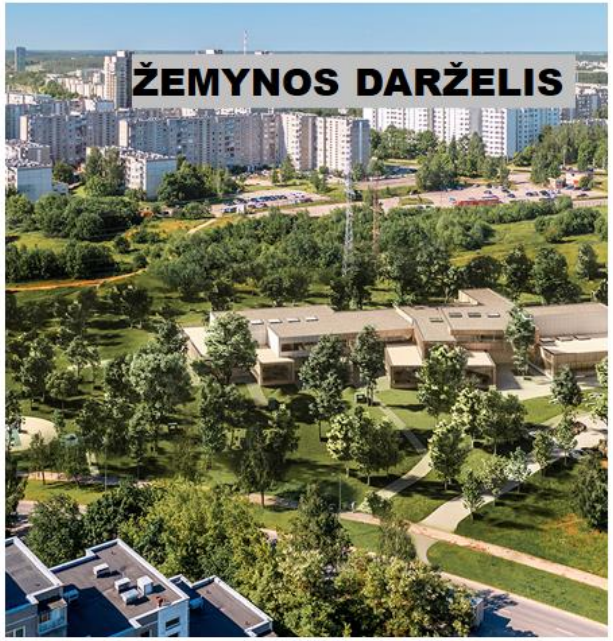
ŽEMYNOS DARŽELIS

DARŽELIS PAJAUTOS G.

Bendrasis planas: kokybinis „išmanusis“ reguliavimas

1. Skatinamos paslaugos ir parduotuvės pirmuosiuose aukštuose

Bendrasis planas: kokybinis „išmanusis“ reguliavimas

2. Draudžiamas automobilių parkavimas prieš fasadą

Bendrasis planas: kokybinis „išmanusis“ reguliavimas

3. Leidžiama normines automobilių stovėjimo vietas įrengti RL

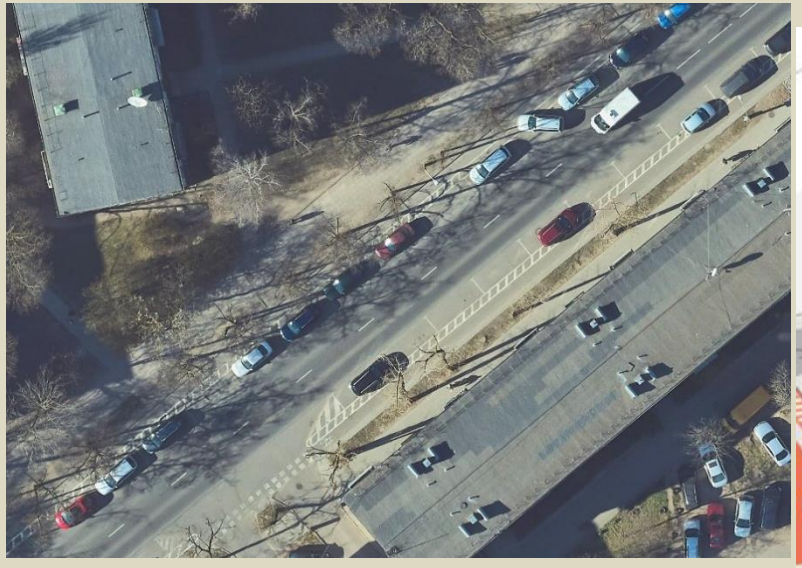

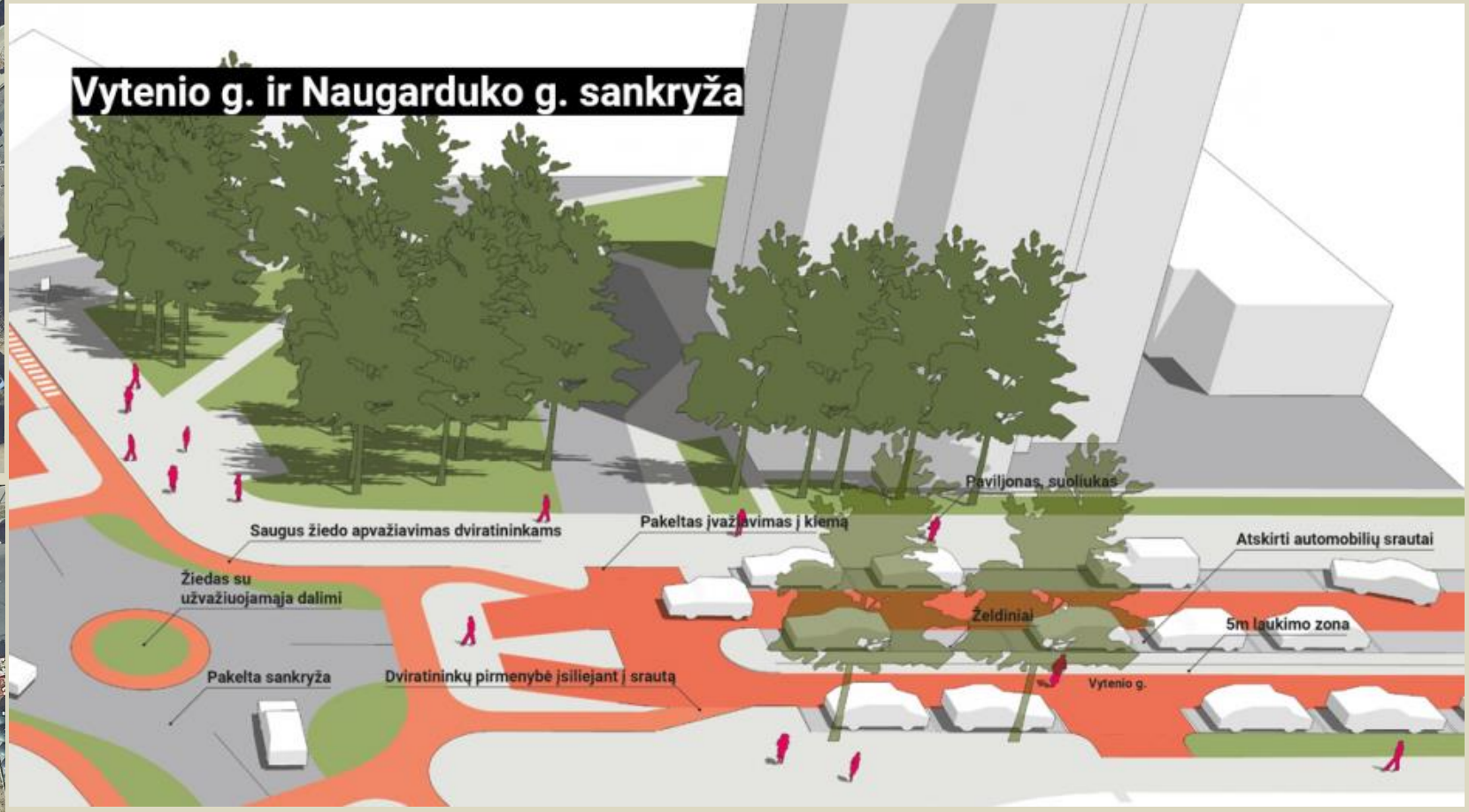

Bendrasis planas: kokybinis „išmanusis“ reguliavimas

4. Skatinama įrengti požeminius garažus

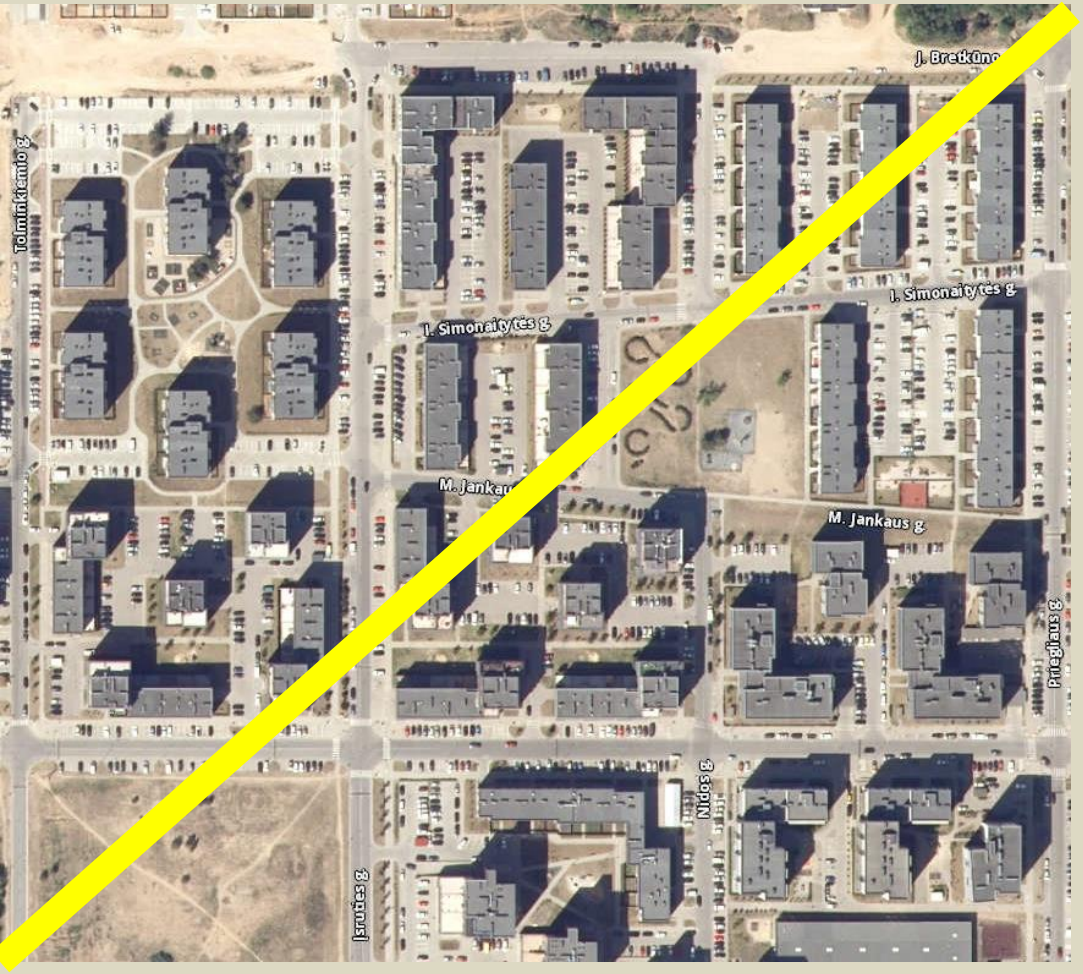

Miesto infrastruktūros plėtojimo principai

1. Savivaldybė palaiko naują plėtrą prioritetinėse plėtros kryptyse, skirtą miesto erdvinei struktūrai subalansuoti

2. Neprioritetinės plėtros teritorijos plėtojamos privačiomis lėšomis. Jose savivaldybės lėšomis nenumatoma vystyti socialinės ir inžinerinės infrastruktūros.

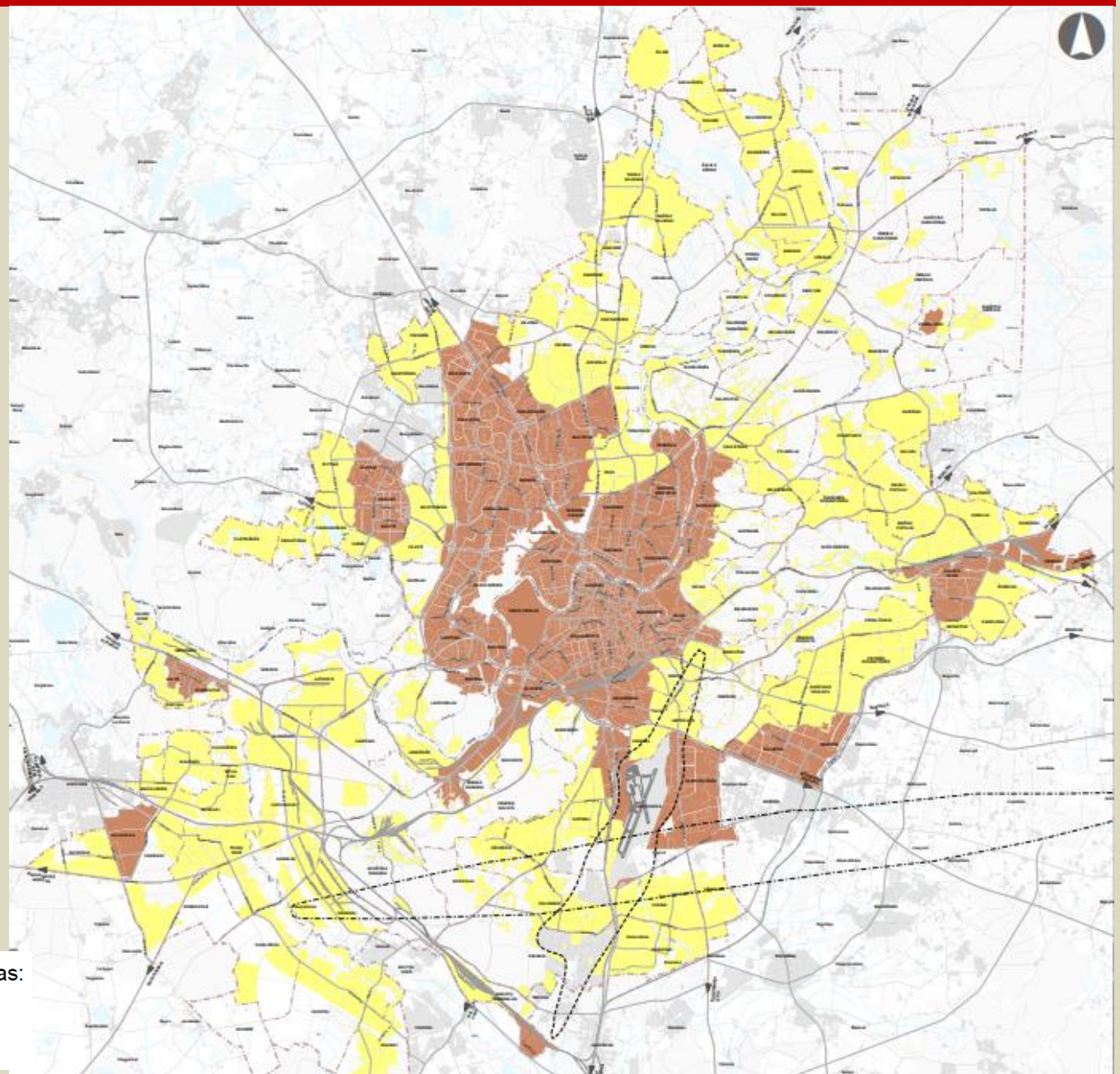

Teritorijos įgyvendinimo prioritetas:

1

2

Naujasis miesto centras dešiniajame Neries krante (Šnipiškės): numatoma konversija

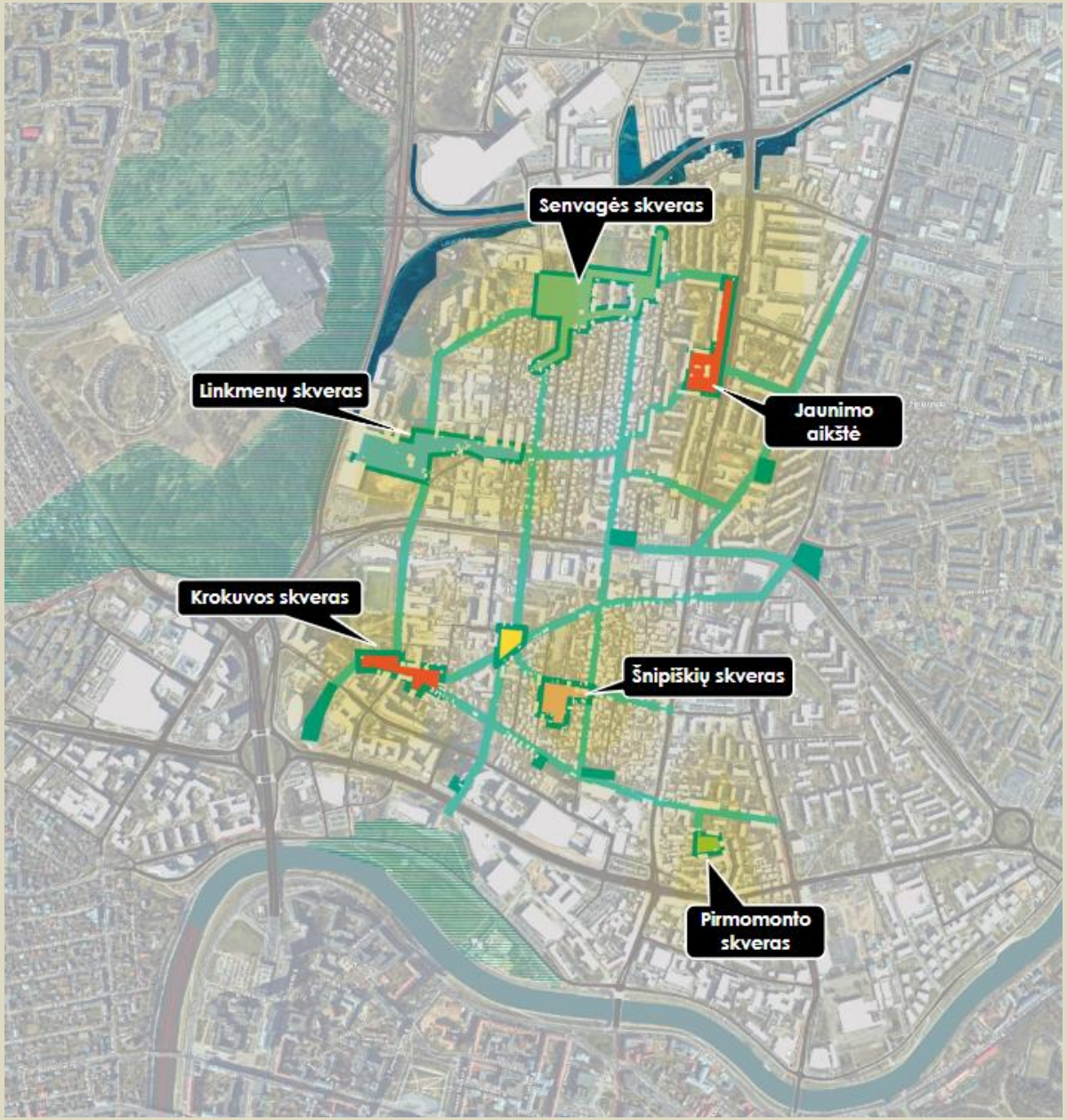

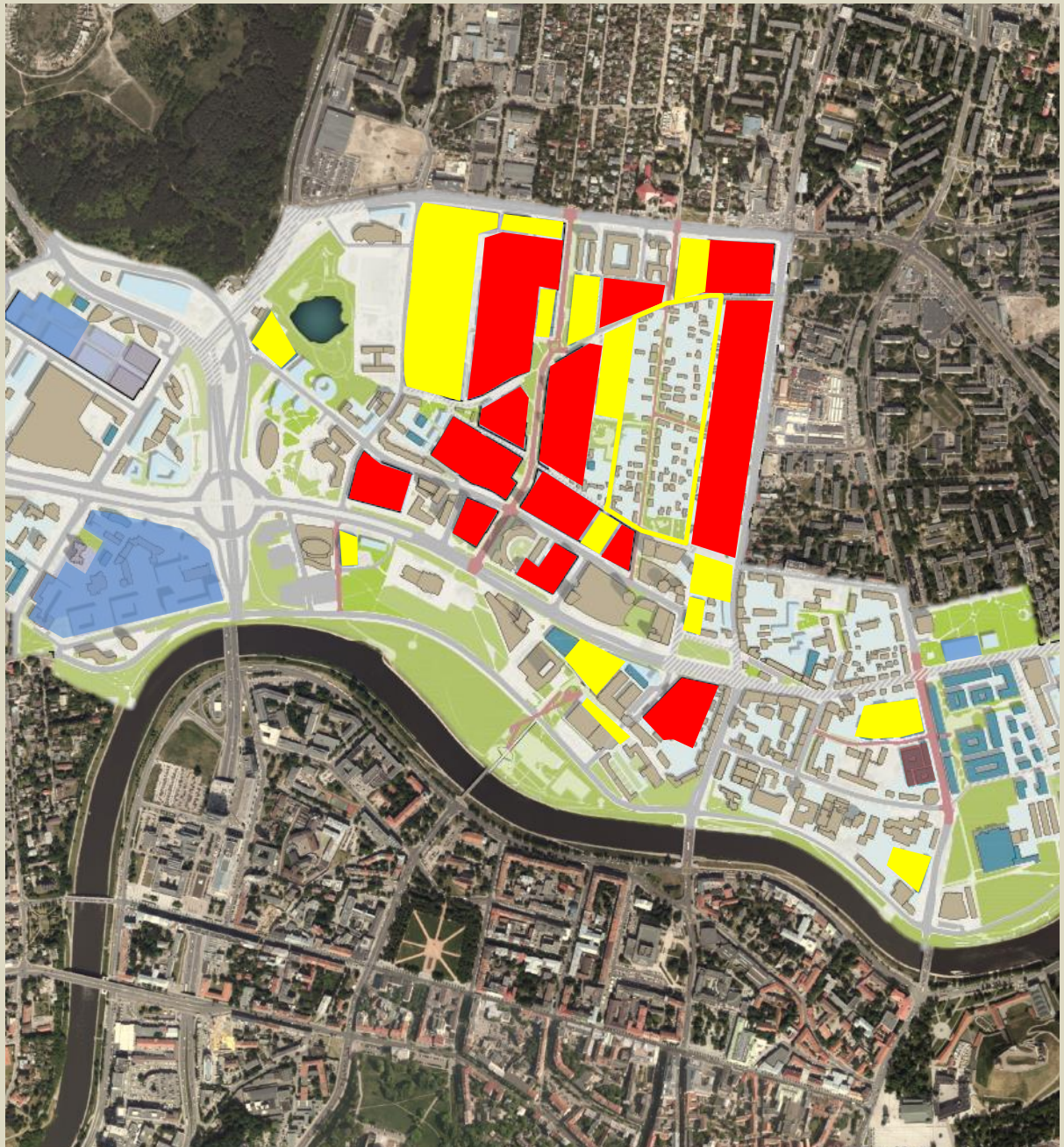

Aktyviausios plėtros zonos - Pilaitė

Aktyviausios plėtros zonos - Perkūnkiemis

Aktyviausios plėtros zonos - Perkūnkiemis

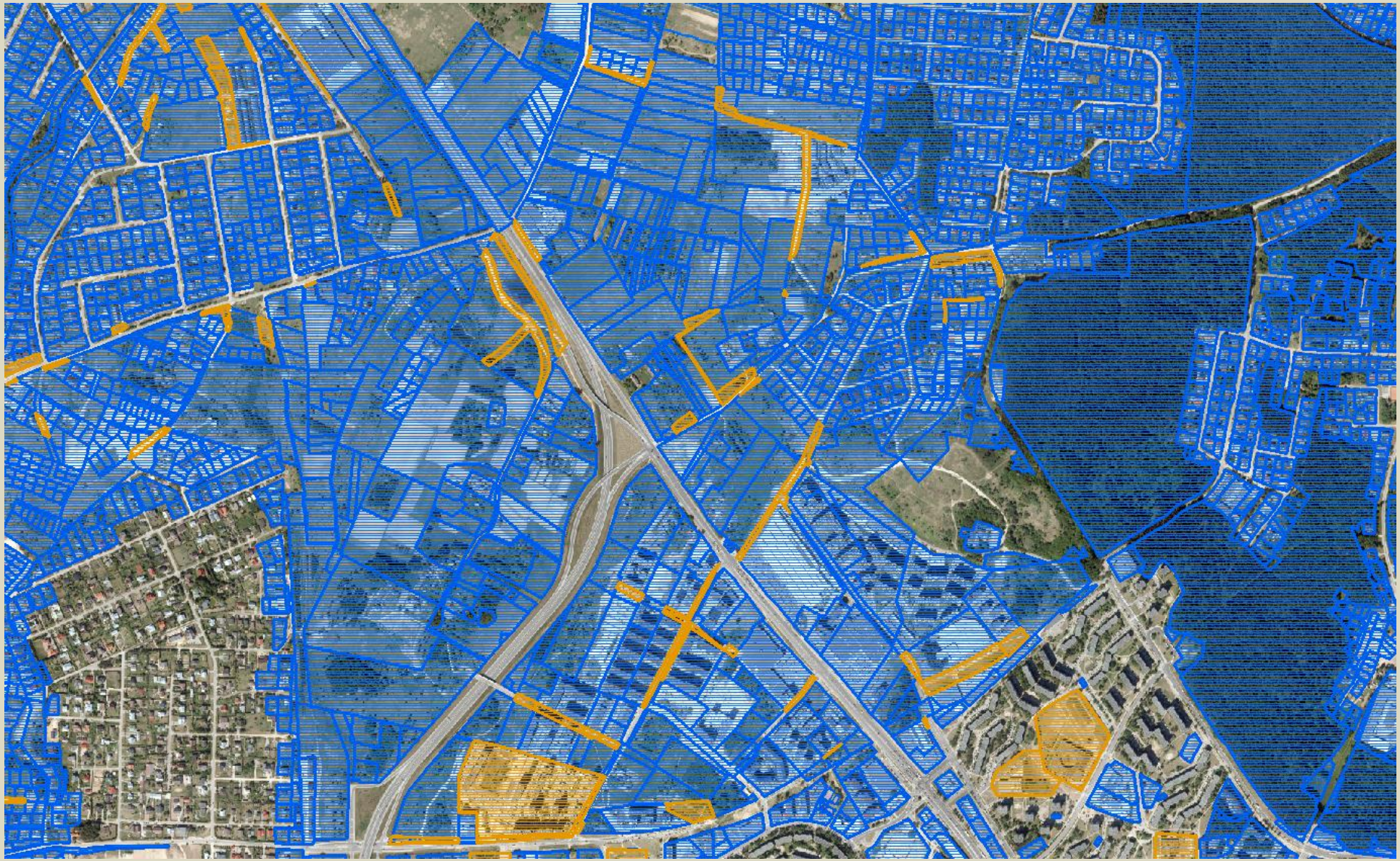

Perkūnkiemio ateitis

I ETAPAS

1 Viešosios erdvės įrengimas
2 Vaikų darželio statybos (išperkant sklypą)
3 Viešosios erdvės įrengimas (išperkant sklypą) su visuomeninės paskirties statiniais

II ETAPAS

4 Teritorijos tarp Gabijos g. ir Ukmergės pl. detaliojo plano koregavimas
5 Gatvės raudonųjų linijų suformavimas (nuo Perkūnkiemio g. iki žiedo)
6 Viešosios erdvės įrengimas (išperkant sklypą)
7 Pradinės mokyklos statybos
8 Viešosios erdvės įrengimas (išperkant sklypą ar sutarus su vystytoju)
9 Viešosios erdvės įrengimas (išperkant sklypą ar sutarus su vystytoju)
10 Perkūnkiemio daugiafunkcio centro statyba (sutarus su vystytoju)

Visuomeninės teritorijos

Žalieji plotai

Daugiafunkcis centras

PERKŪNKIEMIO KVARTALO RAIDOS GALIMYBIŲ STUDIJA.
VEIKSMŲ PLANO SCHEMA

Parengė:
Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Vyriausiojo miesto architekto skyrius,
SĮ „Vilniaus planas“.
2020-04-21

Aktyviausios miesto plėtros zonos – pietinis Naujamiestis

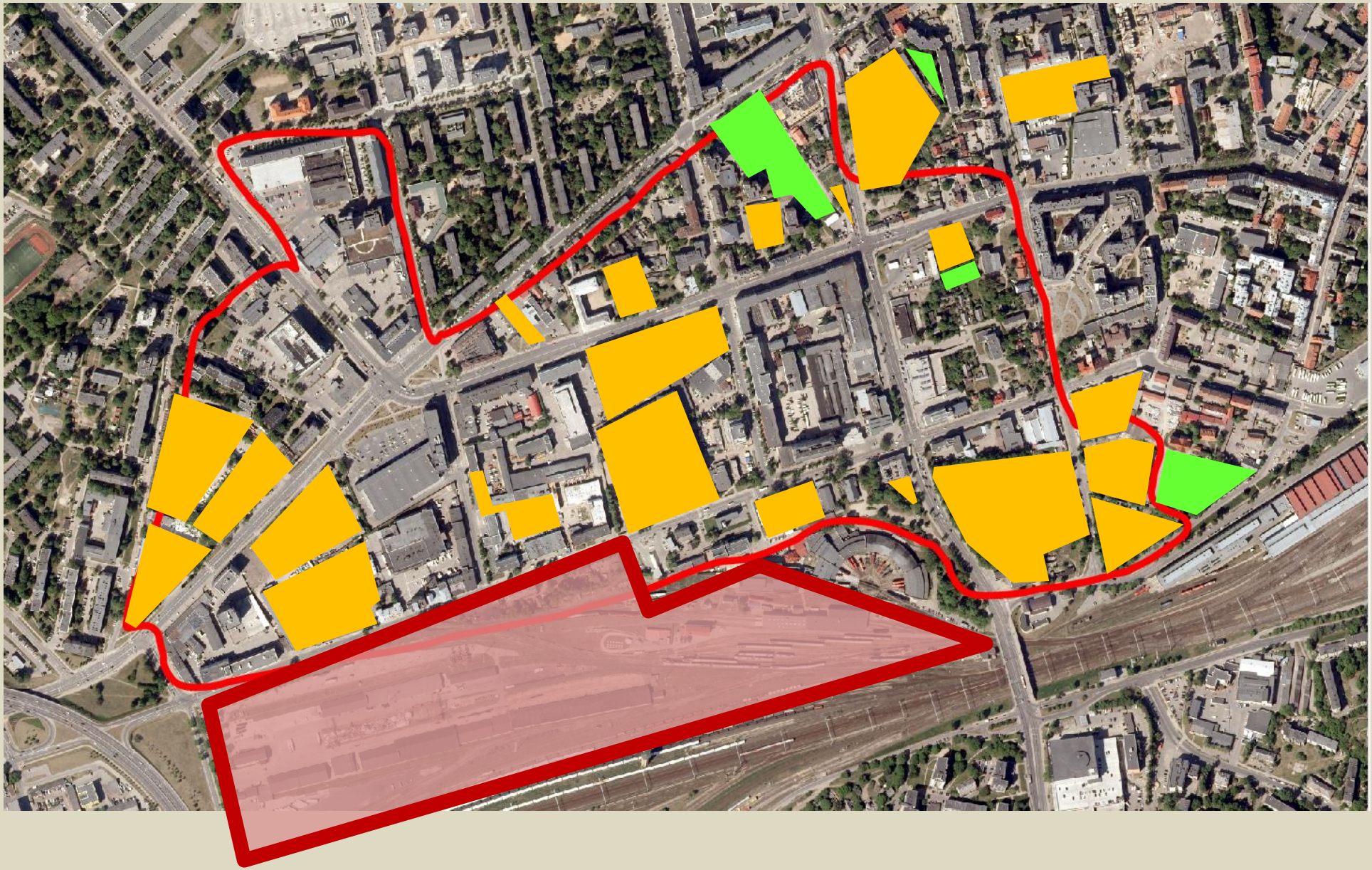

Pietinis Naujamiestis + stoties konversija

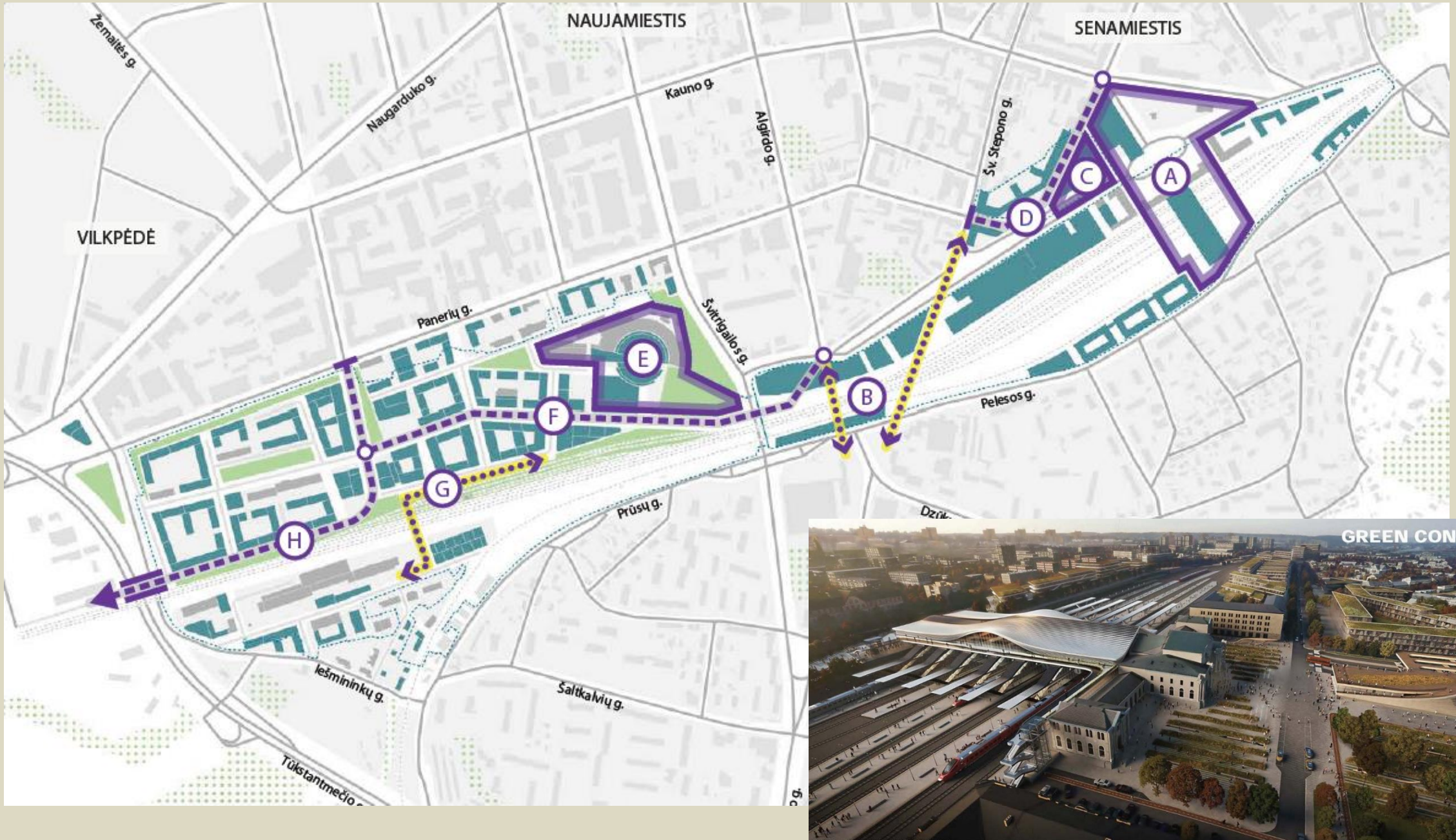

Neišnaudotas potencialas – „Verslo trikampis“

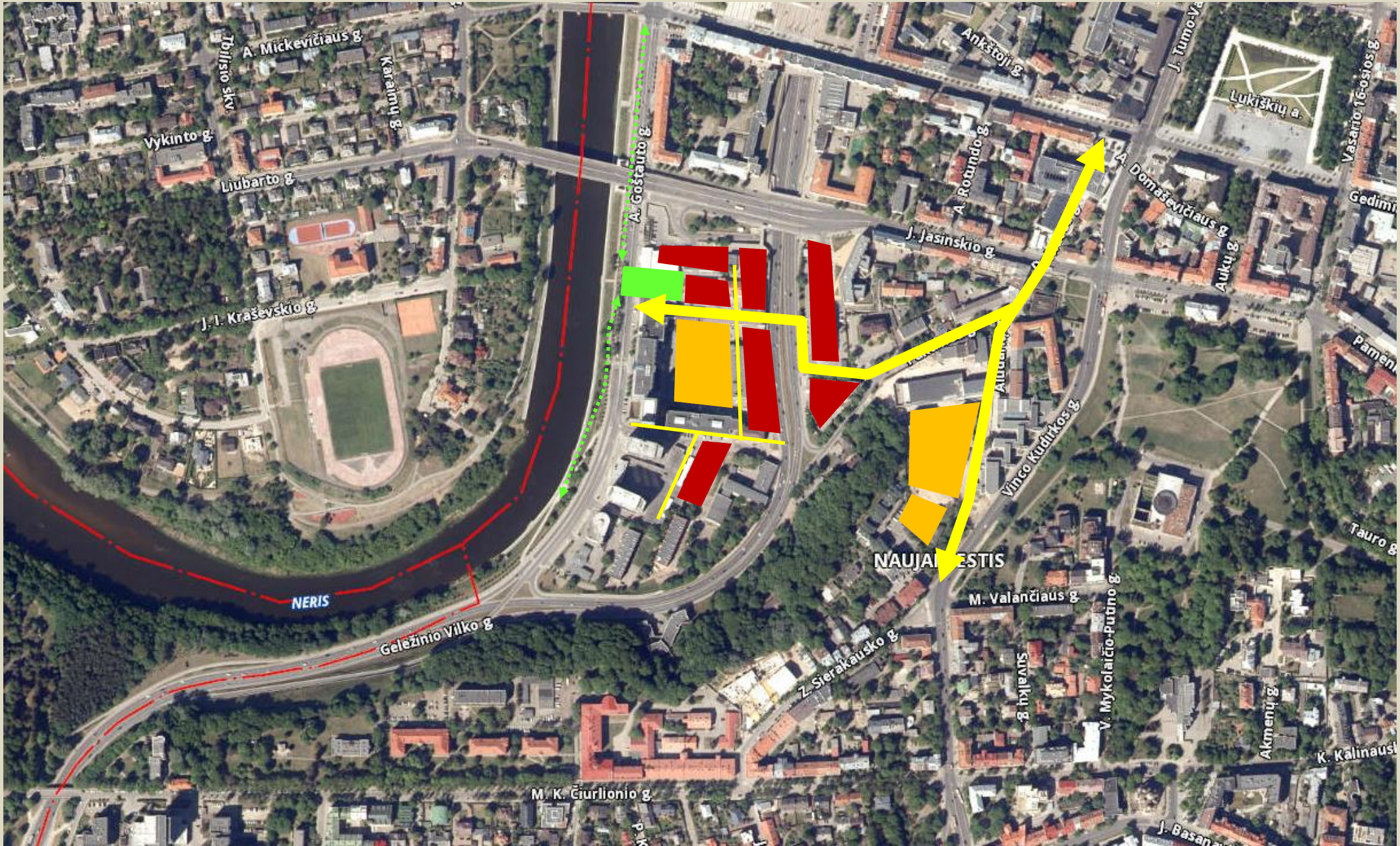

„Verslo trikampis“- konkurso rezultatai

Aktyviausios miesto plėtros zonos - Žirmūnai

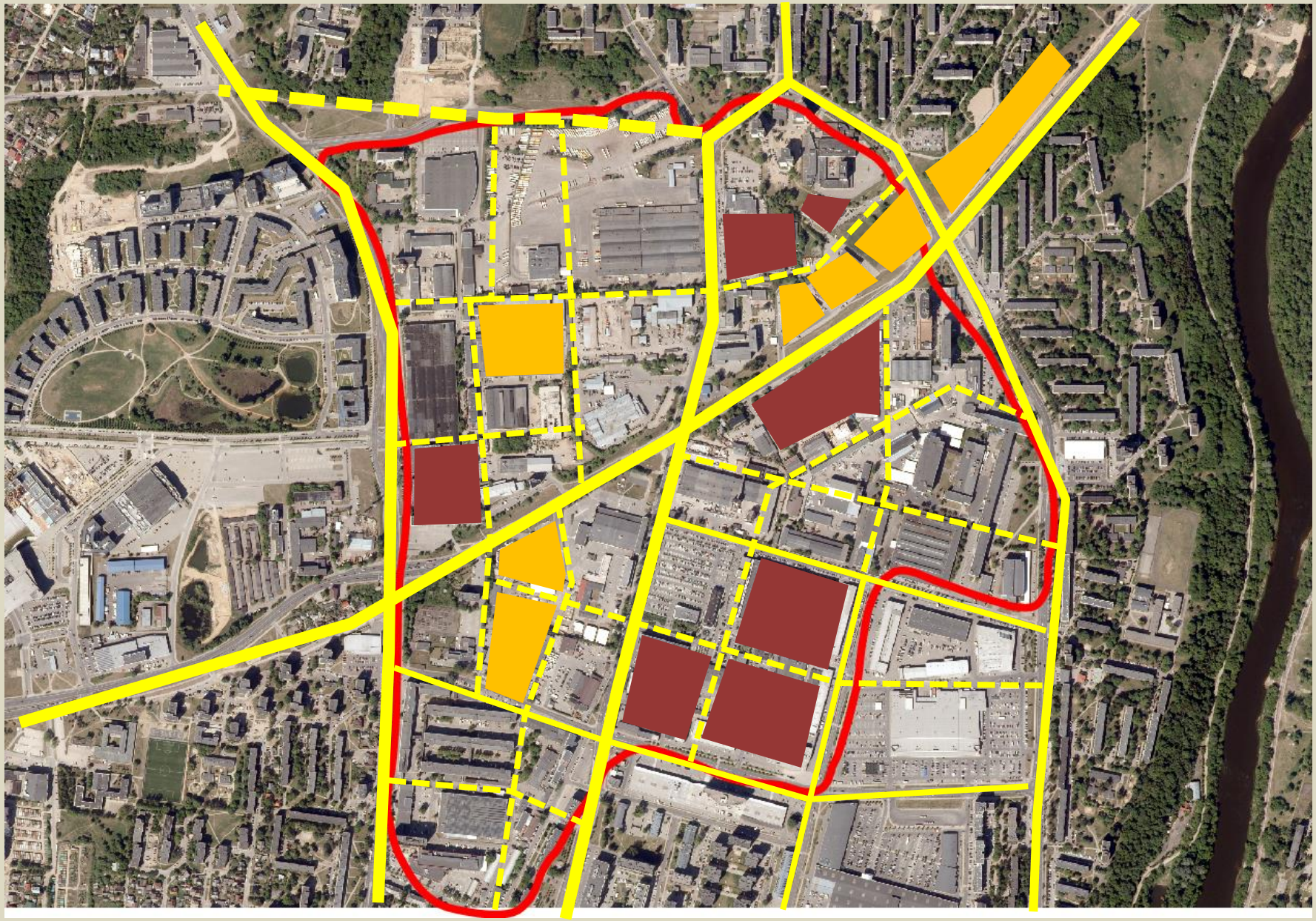

Būsimos miesto plėtros zonos - Žemieji Paneriai

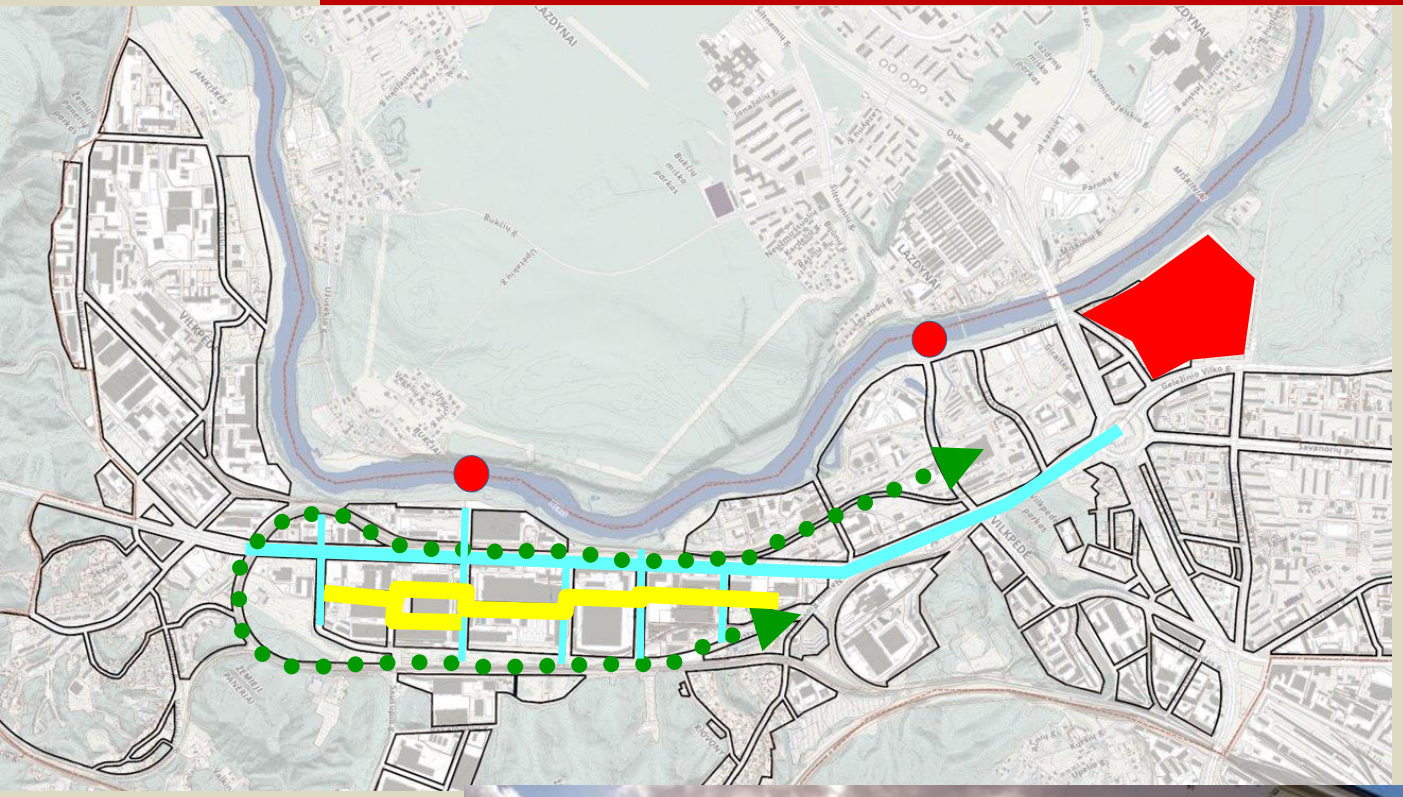

Perspektyvinės miesto plėtros zonos - Pavilnionys, Bajorai

Perspektyvinės miesto plėtros zonos - Kalnėnai

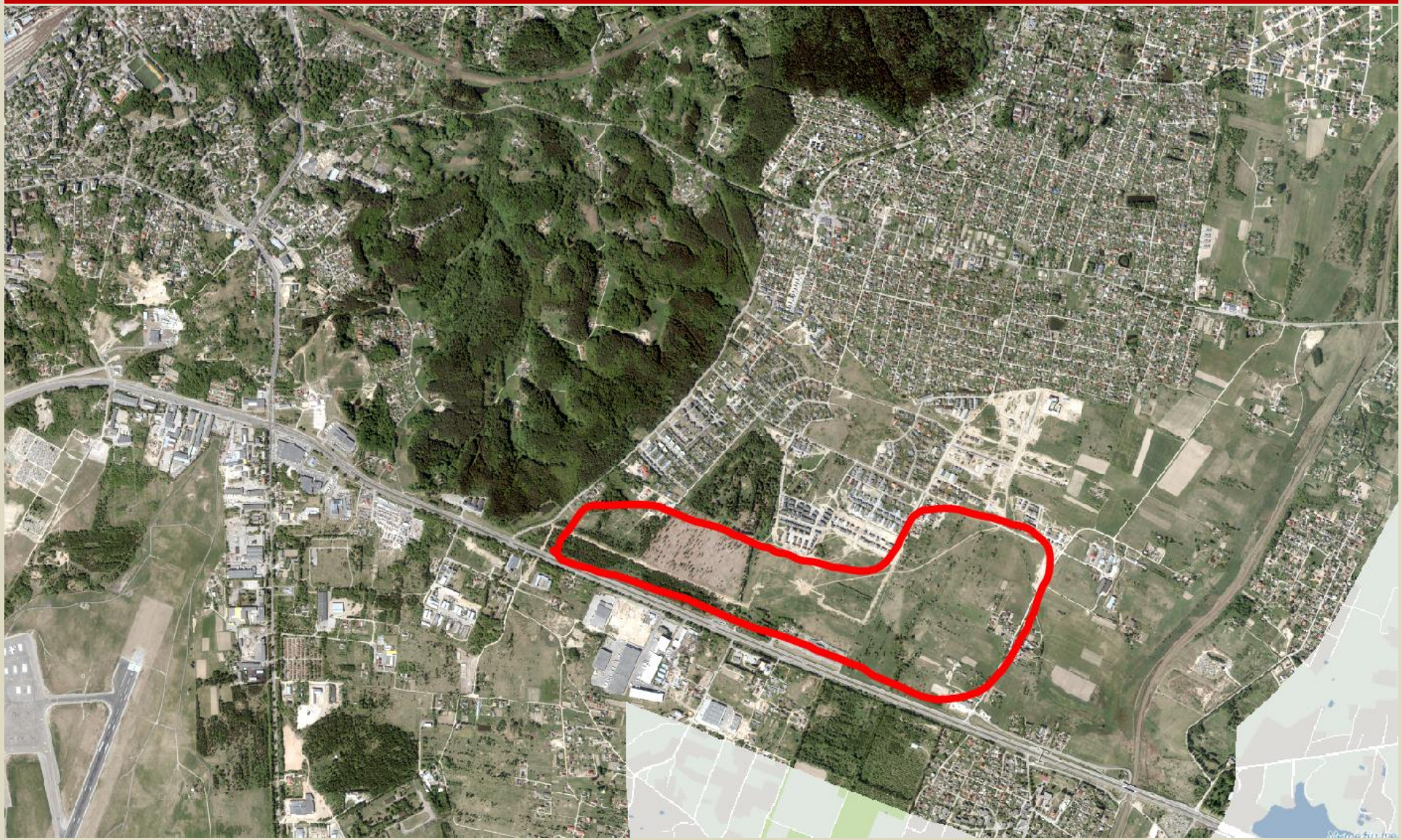

Būsimos miesto plėtros zonos Naujoji Vilnia

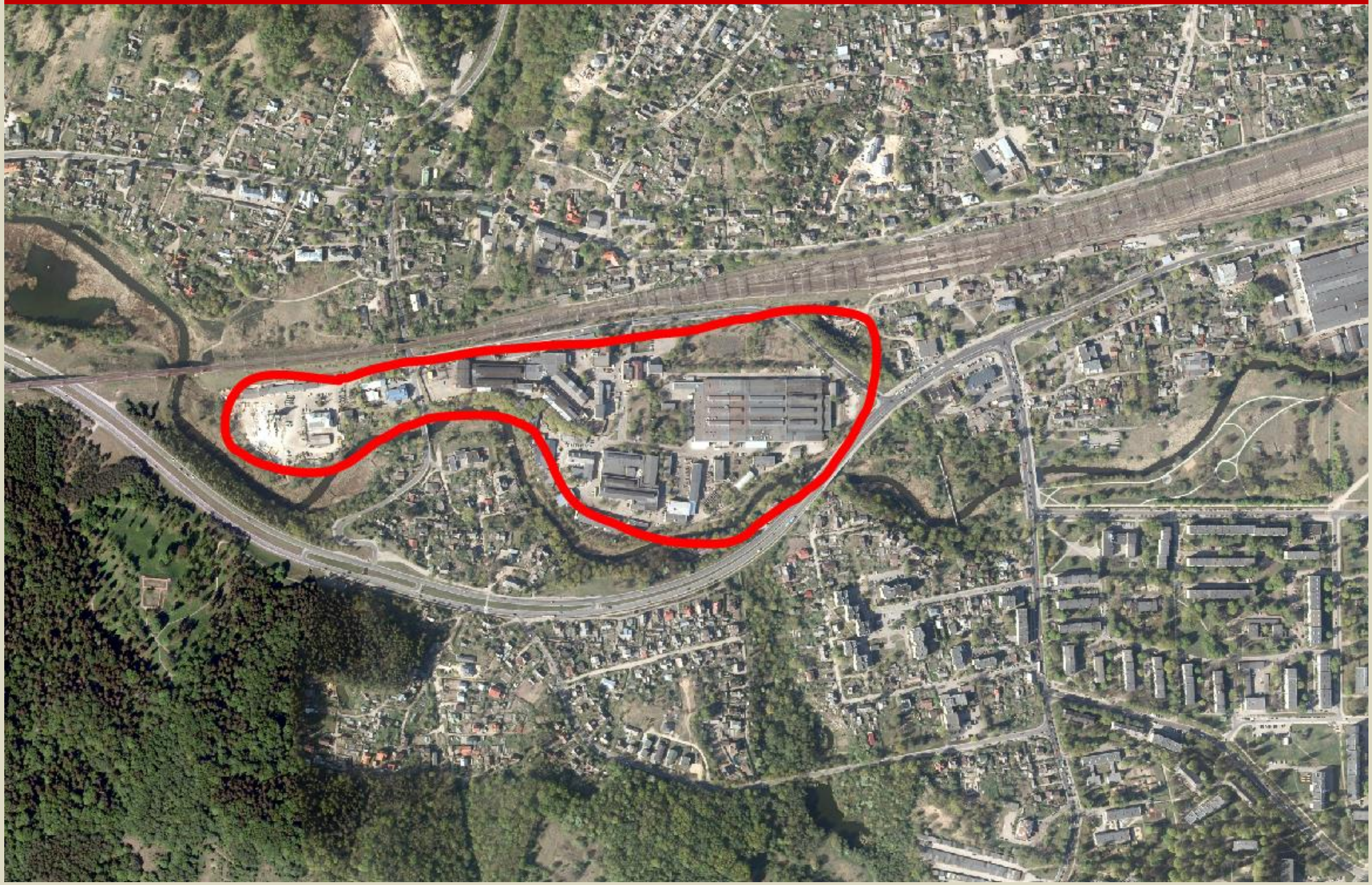

10 kokybiškos architektūros taisyklių

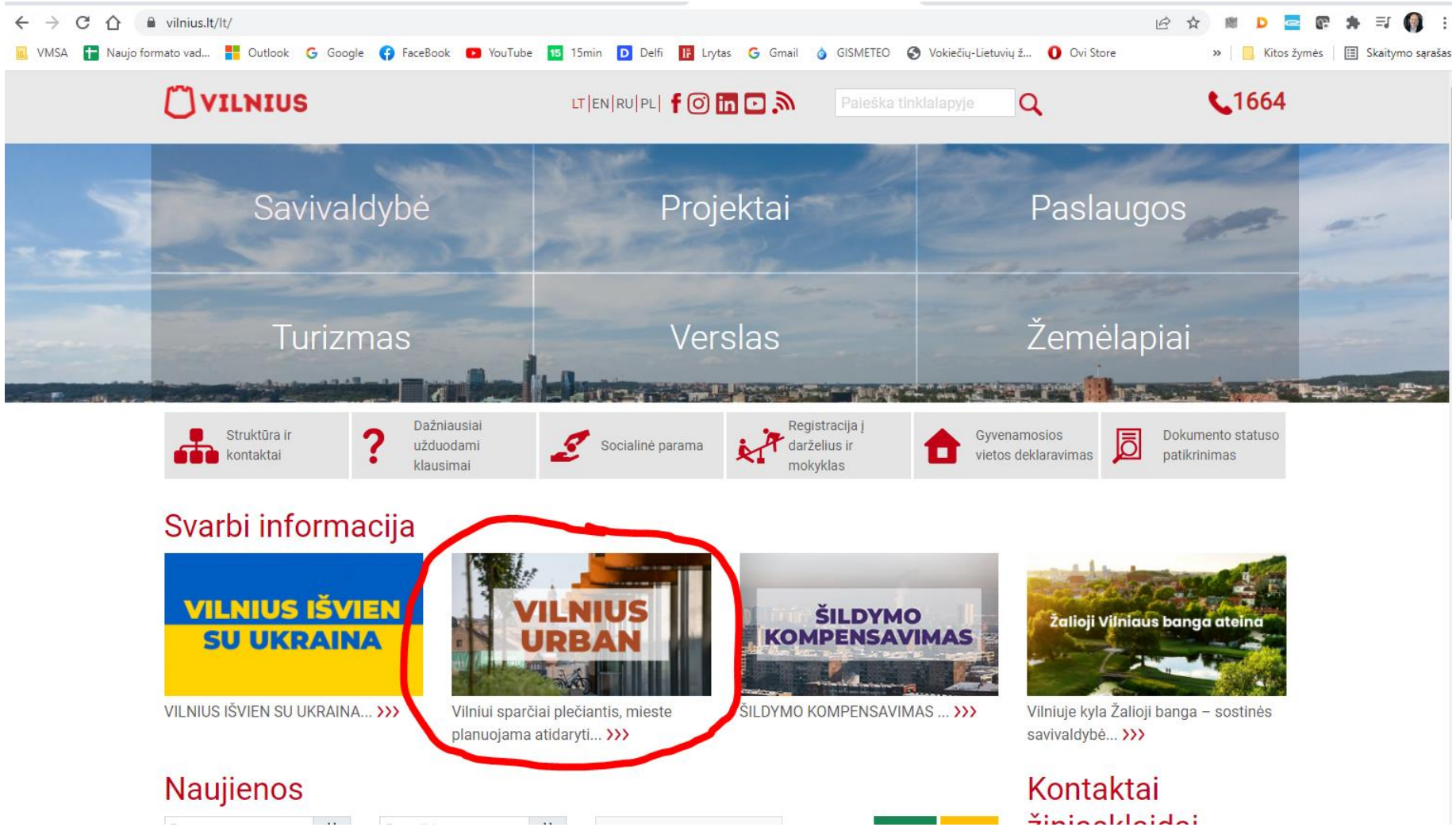

1. Gerbk kontekstą

- Pastatų ir viešųjų erdvių išdėstymo sprendiniai ir užstatymo rodikliai privalo atitikti urbanistinį kontekstą. Taip pat - ne suardyti, bet tobulinti esamus funkcinius ryšius teritorijoje

2. Atskirk viešas ir privačias erdves

- Kiemo erdvės formuojamos fiziniais ar emociniais barjerais kuriant konkrečiai bendruomenei priklausančių erdvių ribas su akcentuojamais patekimais, skatinant šias erdves naudojančios bendruomenės įsitraukimą į erdvės priežiūrą ir kontrolę. Skatinamas terasų pirmajame aukšte esantiems būstams įrengimas.
- Pastatais, želdiniais ir gerbūvio elementais atskiriamos viešosios - gatvių, aikščių, skverų - erdvės nuo

3. Suteik gyvybę gatvėms

Pokyčiai gatvių erdvėse

Kur trūksta šeimininko

šeimininko nuožiūra - šeimininko metras kiekvienam miestiečiui

4. Kurk šiuolaikišką architektūrą

Geriausios architektūrinės idėjos, racionaliausių funkcinių sprendimų, estetiškiausios architektūrinės raiškos ieškoma architektūrinių konkursų keliu

5. Naudok vietines natūralias statybinės medžiagos

6. Konvertuok ir pritaikyk

7. Išsaugok ir įveiklink paveldą

8. Saugok ir gausink miesto želdinius

•Numatant medžių (išskyrus uosialapių klevų) kirtimą, taikomas adekvatus kompensavimas (kertamo medžio kamieno diametras kompensuojamas analogiška sodinamų medžių diametrų suma).

•Jeigu keičiant patalpų paskirtį nėra galimybės sklype įrengti reikiamo želdynų ploto, jis įrengiamas ant perdangų ar stogų. Nesant tokios galimybės, kompensuojama už 15 kv. m naujai sukuriamo būsto ploto 1 naujai sodinamu medžiu (ne mažesnio nei 8 cm kamieno diametro) gatvių alėjose ar viešuosiuose želdynuose.

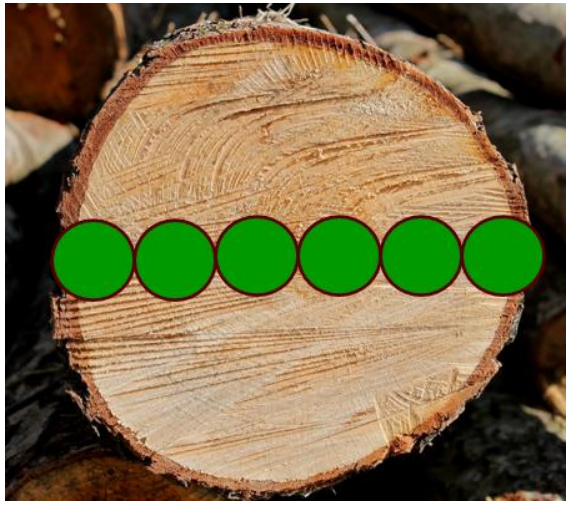

9. Organizuok architektūrinius konkursus

Geriausios architektūrinės idėjos, racionaliausių funkcinių sprendimų, estetiškiausios architektūrinės raiškos ieškoma architektūrinių konkursų keliu

10. Spręsk pagal turinį, o ne pagal formą

•Jeigu būstui skirtas pastatas suprojektuotas taip, kad gali būti išparduotas dalimis (neturi bendrų patalpų ar pagal funkciją reikalingos aptarnavimo infrastruktūros):

•neleidžiama viršyti gyvenamajai paskirčiai nustatytų UI ir kitų rodiklių;

•reikalaujama įrengti visą pastatui reikalingą viešąją infrastruktūrą – želdynus, vaikų žaidimo ir sporto aikšteles, automobilių stovėjimo aikšteles pagal gyvenamiesiems pastatams taikomas normas.

- Apartmentai
- Svečių namai
- Poilsio patalpos
- Kūrybinės dirbtuvės
- Loftas

} = Butas

Viešbutis Sausio 13 g. 2

Loftai Kauno g. 32 a

“Ozo Parkas” – poilsio patalpos

Kokybiškos erdvės parametrai

Gatvės erdvė

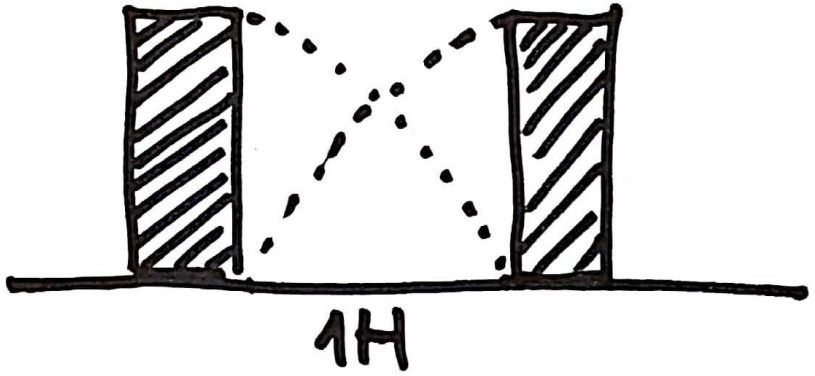

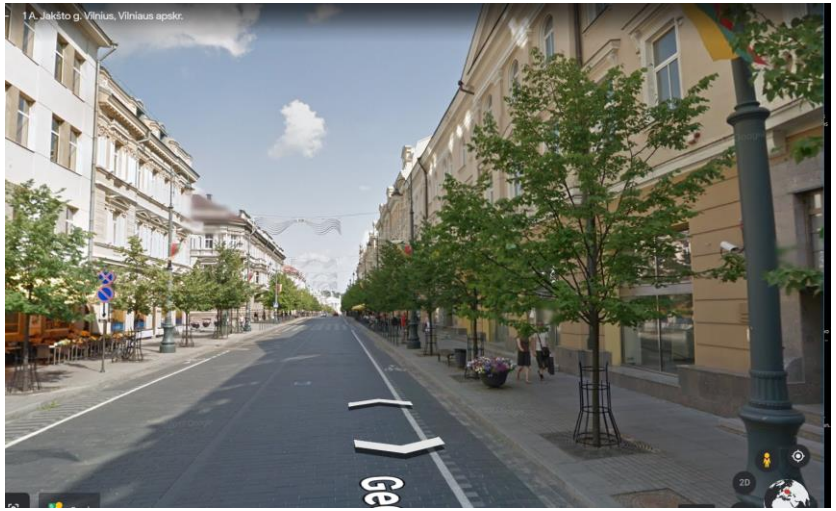

Kiemo erdvė

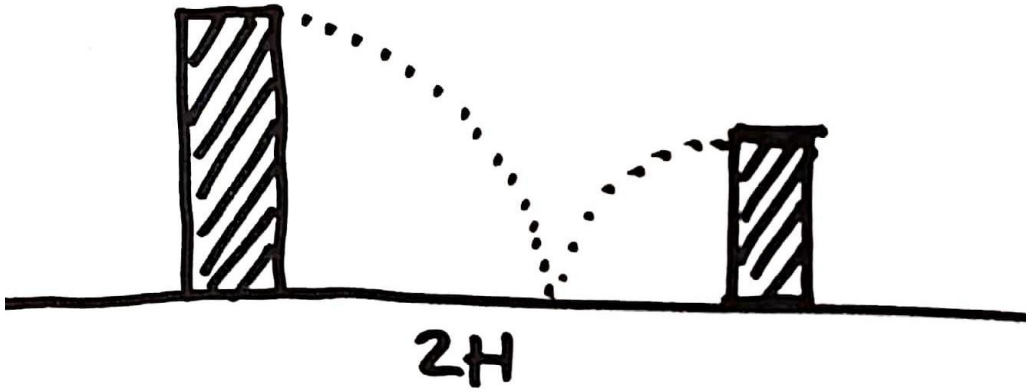

Ar čia kiemas?

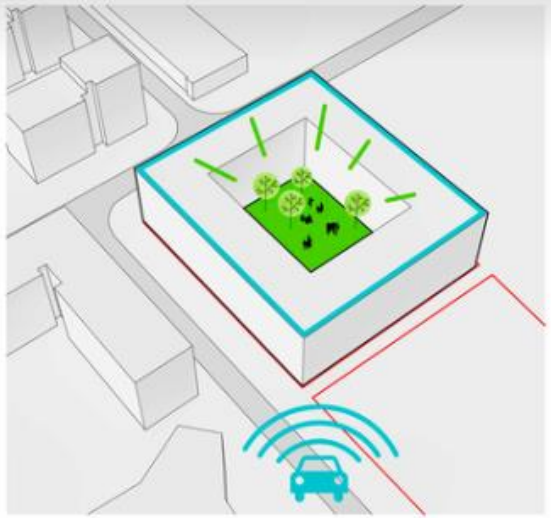

CLOSED CITY BLOCK + SAFE COURTYARD

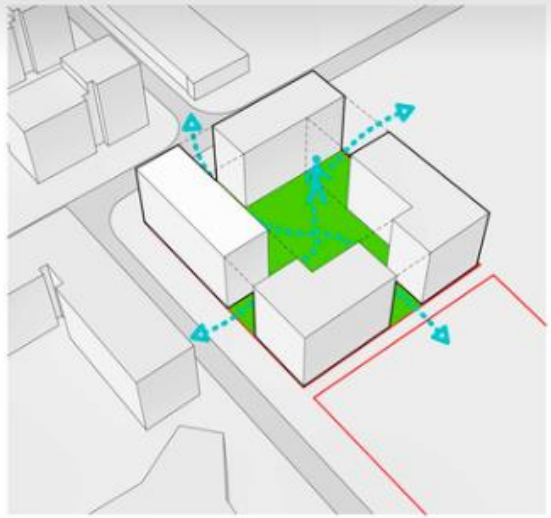

ROUTES AND CONNECTIONS

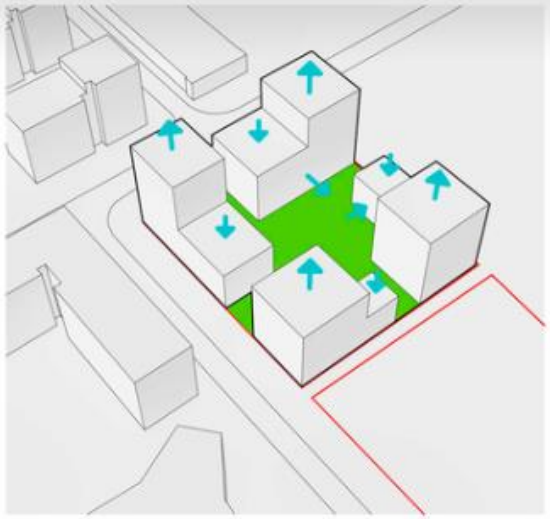

DIVERS AND LIVELY CITY BLOCK

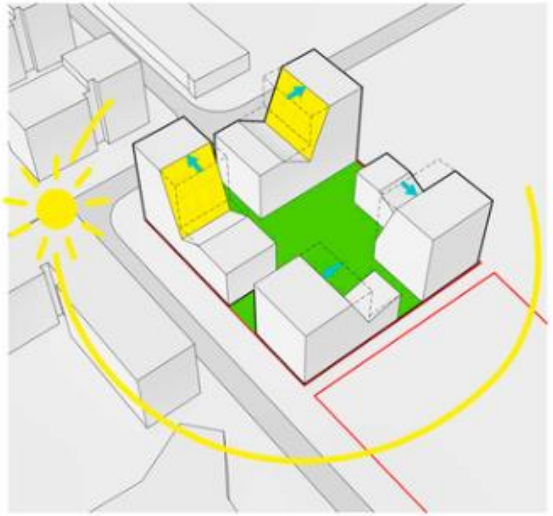

UNIQUENESS + RENEWABLE ENERGY

FUNCTIONAL ROOFS + COZY BALCONIES

COLLECTIVE COURTYARD TERRACE WITH GREENHOUSE - COMUNITY

+67,50
+63,30
+59,80
+56,30
+52,80
+49,30
+45,80
+45,00
+60,80
+56,30
+52,80
+49,30
+45,80
+45,30
RUUSUKVARTSINKATU

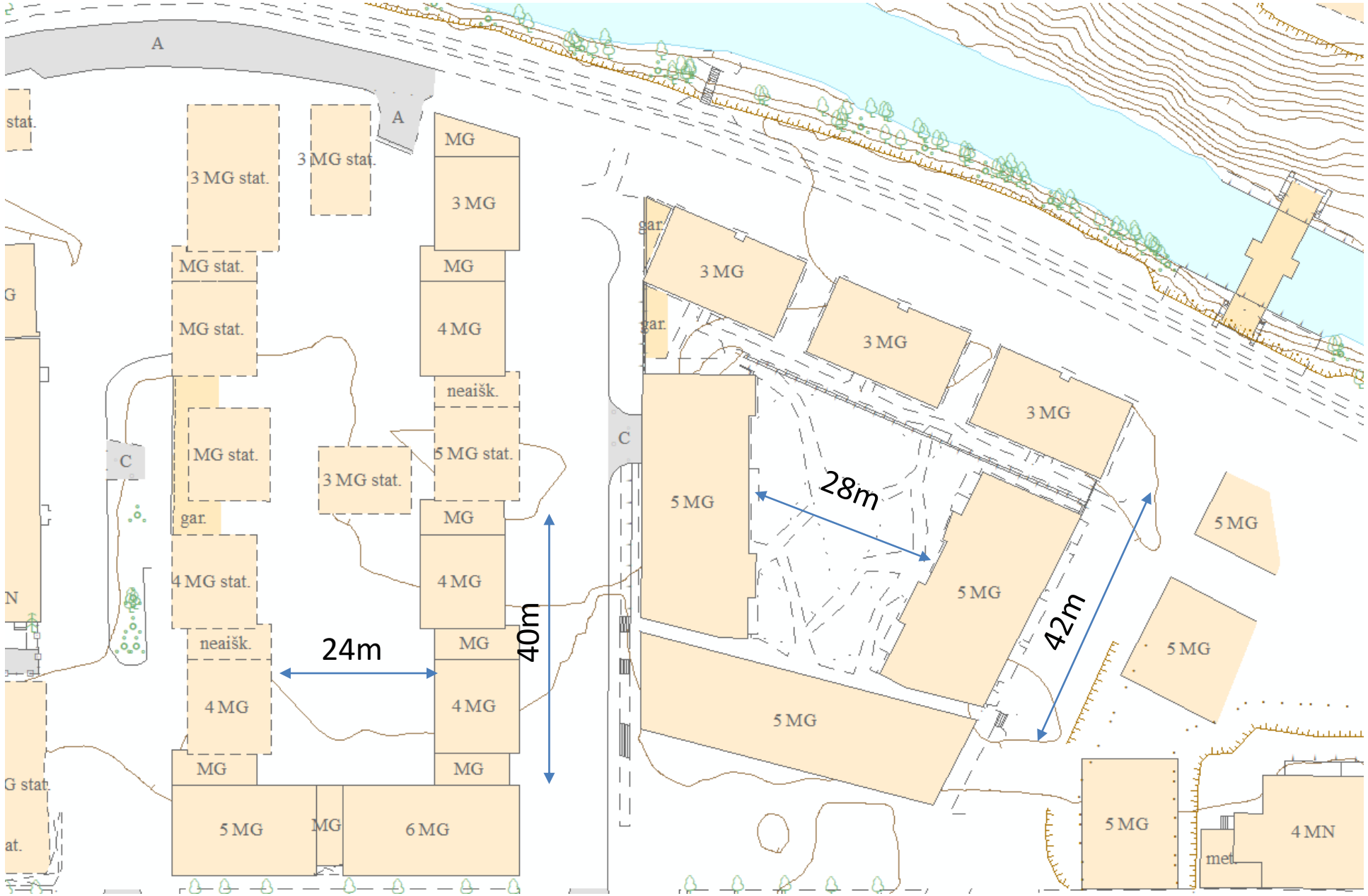
A
A
stat.
3 MG stat.
3 MG stat.
MG stat.
MG stat.
MG stat.
3 MG stat.
4 MG stat.
neaišk.
4 MG
MG
C
gar.
MG
3 MG
MG
4 MG
neaišk.
5 MG stat.
MG
4 MG
MG
4 MG
MG
5 MG
MG
6 MG
24m
40m
C
gar.
gar.
3 MG
3 MG
3 MG
5 MG
28m
5 MG
42m
5 MG
5 MG
5 MG
5 MG
4 MN
met.
G
N
G stat.
at.

Vilnius, Vilniaus apskr.
Google
„Street View" – liep. 2012

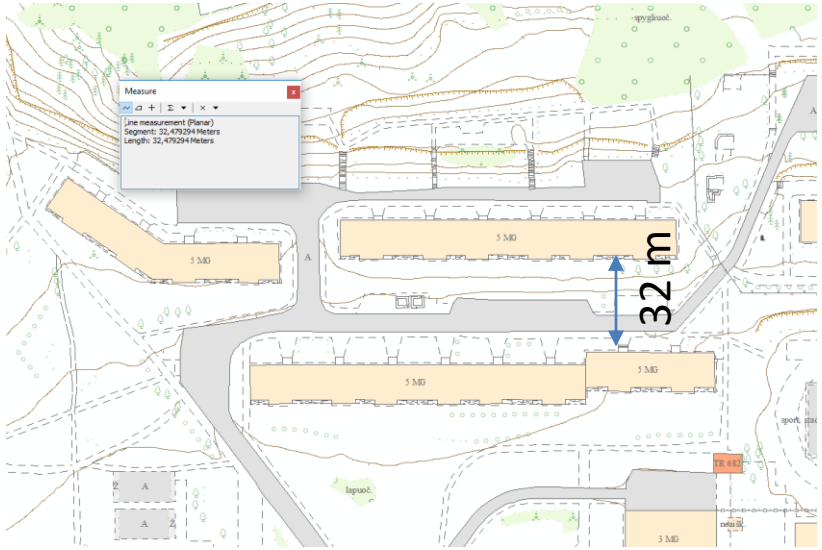
Measure
Line measurement (Planar)
Segment: 32,479294 Meters
Length: 32,479294 Meters
5 MG
5 MG
5 MG
5 MG
32 m
3 MG

Kurią erdvių tipologiją renkamės?

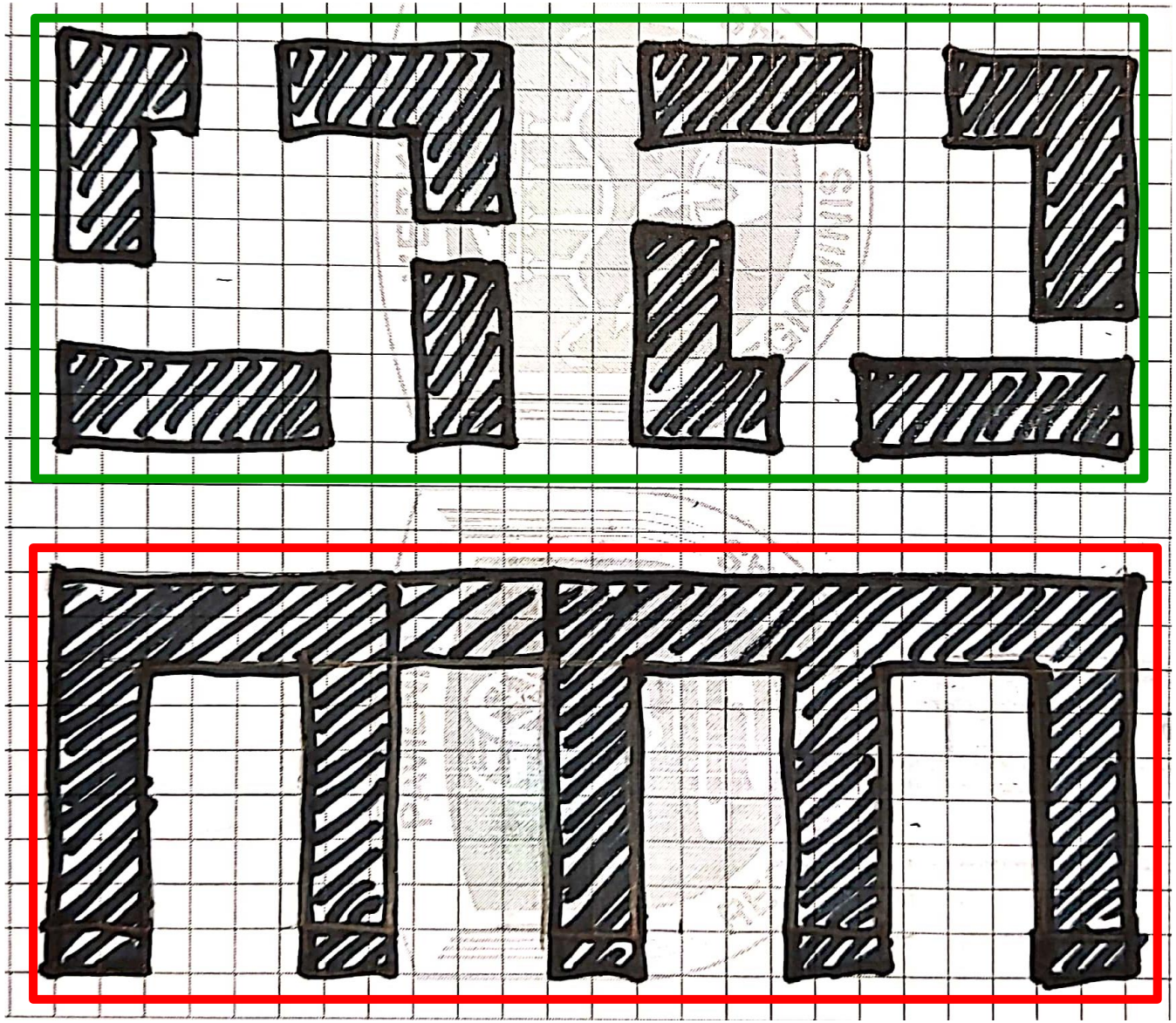

Ką darysime toliau?

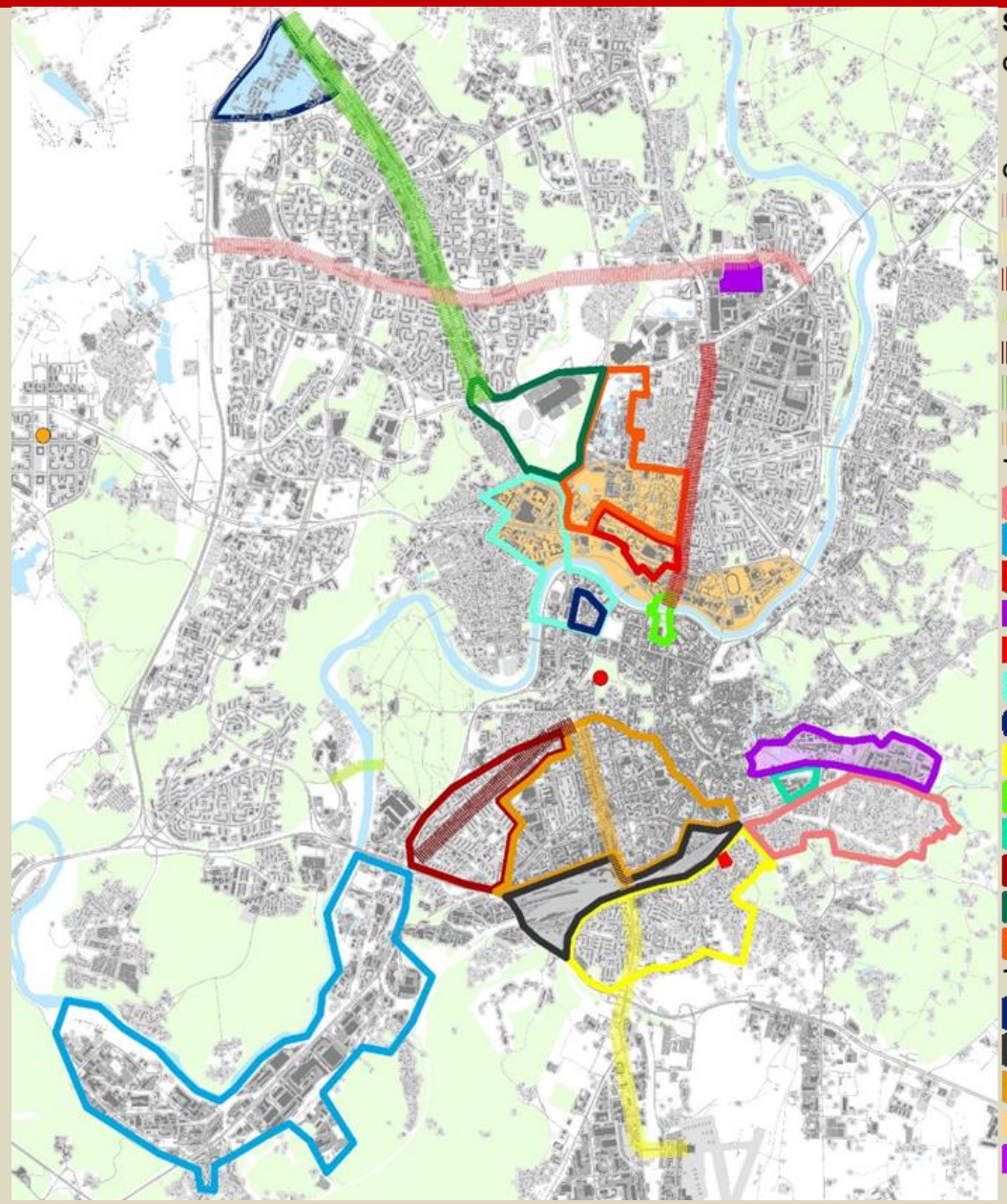

Sutartiniai ženklai

Objektų architektūriniai konkursai

- Mokykla Pilaitėje
- Simfoninės muzikos salė

Gatvių aplinkos koncepcijos

- Šiaurinė g.
- Dariaus ir Girėno g.
- Kalvarijų g.
- Litexpo pėsčiųjų tiltas ir prieigos
- Savanorių pr.
- Ukmergės g.
- Švitrigailos g

Teritorijų atnaujinimo koncepcijos (būsimos)

- Romantiškieji rytiniai priemiesčiai
- Žemųjų Panerių konversijos galimybių studija
- Aukštybinių pastatų kalvos parametrų studija
- Buv. autobusų parko konversija
- Buv. kolonijos Sniego g. konversija
- Edukologijos universiteto galimybių studija
- Lukiškių kalėjimo konversija
- Naujininkų atgaivinimas
- Operos aikštė
- Rasų kalėjimo konversija
- Savanorių prospekto atgaivinimas
- Šeškinės šlaitų pritaikymas rekreacijai
- Šnipiškių konversija

Teritorijų atnaujinimo koncepcijos (vykstančios)

- Perkūnkiemio humanizavimo studija
- Geležinkelio mazgo rekonstrukcija
- Naujamiesčio (aukštamiesčio) galimybių studija
- Naujasis miesto centras (stebėsena)
- Paupys - "architektūros parkas"

KAS YRA VILNIAUS METODAS?

NEDIDELIO MIESTO DARNA IR JAUKUMAS
+
DIDMIESČIO VERŽLUMAS
+
MIESTIEČIŲ KŪRYBIŠKUMAS
+
GALIMYBIŲ IŠNAUDOJIMAS

Priminimas: Go Vilnius miesto pozicionavime naudoja šias savybes:
Artistic, Next, Comfy, Bold